

A DEBRECENI ORVOSKÉPZÉS NAGY ALAKJAI
15. füzet

Dr. Simon Miklós

Dr. Szodoray Lajos
(1904-1980)

A debreceni orvostudomány nagy alakjai
15. füzet

Dr. Simon Miklós

Dr. Szodoray Lajos

(1904-1980)

Debreceni Orvostudományi Egyetem

1998

ISSN 1416-41-75

Kiadja: A Debreceni Orvostudományi Egyetem Rektori Hivatala

Fedélterv, tipográfia: *Magulya László, DOTE Oktatásfejlesztési Központ*

Nyomdai munka: *Mozi-Print Kft. Debrecen*

Példányszám: 500

Előszó

Nagy megtiszteltetésnek tekintem, hogy Dr. Szodoray Lajos professzor életrajzi kötetéhez bevezetést írhatok. Kitüntetés számomra, hogy a Debreceni Orvostudományi Egyetem egyik meghatározó személyiségének alakját, kutató tanári működését, egyetempolitikai, kultúrpolitikai alkotó tevékenységét megörökíteni hivatott biográfia megszületésében aktív kezdeményező szerepet játszhattam.

Szodoray professzort, a magyar dermatológia iskolateremtő nagy alakját, a nemzetközi hírű tudóst, orvosnemzedékek tanítómesterét az egyetem oktatói, hallgatói és polgárai nem csupán példaértékű szakmai felkészültsége, puritán emberi tulajdonságai miatt szerették és tisztelték, hanem nagy általános műveltsége, a művészetek iránti érzékenysége, elhivatottan vállalt aktív közéleti tevékenységének elismerése révén is.

Harminc éves tanszékvezető egyetemi tanári tevékenység, ezen belül több évi dékáni, illetve tudományos rektorhelyettesi, egyetem vezetői tisztség ellátása tette teljessé elhivatott közéleti aktivitását, mely egybe esett a magyar történelem legnehezebb korszakával.

Kitűnő elméleti felkészültsége és elkötelezett kutatói alkata, kivételes munkabírása eredményeként tanári működése idején a Bőrklinika és laboratóriumai a klinikai kutatás szokatlanul széles skálájú munkaterületévé, - több tekintetben nemzetközi szintű alkotóműhelyévé váltak.

Örömünkre szolgál, hogy a DOTE egyik prominens tudós professzoráról legidősebb tanítványa, később pályatársa, Dr. Simon Miklós, a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem emeritus professzora állít meghatóan kedves, alkotásokban gazdag életet hűen bemutató emléket.

Debrecen, 1995. június hó

Dr. Gergely Lajos
rektor

Prof. Dr. Szodoray Lajos

1904-1980

Egy-egy nemzedék életében aránylag ritka alkalom, hogy a nagy szakmai elődök születési évfordulójának megünneplésére lehetőség nyílik. Mai rohanó életünktől immár az emlékezés távlatába sodródnak korok, melyeknek légkörében éltek, alkottak orvosi rendünk kiváló alakjai, akik az orvosképzésnek, a tudomány gazdagításának, népünk egészségének szentelték életüket. Ennek a gondolatnak figyelmet szentelve a DOTE vezetőségében már évekkel ezelőtt felmerült igény a tartozásnak pótlására, hogy a nagy elődök emlékét tiszteletben tartsa, ápolja, életművüket felkutassa és hasznosítsa az ifjuság nevelésében, szakmai kulturájának gyarapításában. E dicséretes szándék azóta megvalósulóban van.

Kivételes alkalom, hogy a debreceni bőrklinikának elhunyt kiváló bőrgyógyász professzorai közül elsőnek Szodoray Lajos emléke előtt tiszteleghetünk.

Ennek a régi egyetemi hagyománynak tesztek most eleget -mint legidősebb tanítványa, később pályatársa- elfogódottsággal és meghatódottsággal, amikor vállalkozom Szodoray professzor sokrétű, színekben és években, gondolatokban és tettekben, álmódásokban és megvalósításokban, sajnos olykor keserűségekben is gazdag életének megrajzolására. Mint 16 éven át tanítványának a személyes élmények sokasága könnyíti meg, hogy hű képet adjak a magyar dermatológia iskolateremtő nagy alakjáról, orvosnemzedékek tanítómesteréről, a nemzetközi hírű tudósról, a meleg szívű, puritán, mindig segítőkész emberről.

Szodoray Lajost sorsa a magyar orvostudomány javára hosszú alkotó élettel, páratlan munkabírással, dinamizmussal, egész életén át tartó lankadatlan szorgalommal és kitartással ajándékozta meg. Amikor elhunyt több mint 30 éves egyetemi tanári múlt állt mögötte. Életének, orvosi tanulmányainak, pályafutásának kezdete a csapásoktól terhes magyar történelemnek talán a legnehezebb korszakára esett.

Pályáján céltudatosan készült fel az egyre szerteágazóbb elméleti ismereteket kívánó klinikai kutatómunkára, és szerezte meg kivételesen széles körű tájékozottságának alapjait. Közismert volt kitűnő emlékezőtehetsége és munkabírása. E kettő szerencsésen ötvöződött minden új iránti szenvedélyes lelkesedésével és alkotó képzeletével. Mindez megteremtette a lehetőséget, hogy legérettebb alkotásának színterei, a budapesti, majd a debreceni bőrklinika és laboratóriumaik, a háború utáni nehéz körülmények ellenére is a klinikai kutatás szokatlanul széles skálájú munkaterületévé -több vonatkozásban nemzetközi szintű alkotó műhelyévé- válhatott.

Pályakezdése

Szodoray Lajos 1904. március 26-án Budapesten született. Édesapja bankfőosztályvezető volt, 1937. május 27-én feleségül vette dr. Jósa Bertát, aki szintén orvos volt. Négy gyermekük közül Antal mérnök volt, 52 éves korában elhunyt; Erzsébet tanárnő Svájcban él; Péter Budapesten főorvos; Éva banktisztviselő Debrecenben; unokája a DOTE hallgatója. Szodoray Lajos középiskolai tanulmányait a budapesti II. kerületi főgimnáziumban végezte, mindvégig jeles eredménnyel. 1922-ben iratkozott be a Pázmány Péter Tudományegyetem orvoskarára, ahol 1928-ban doktorrá avatták. Előtte félét a bécsi egyetemen hallgatott. Évfolymatársai között számos igen tehetséges hallgató volt; közülük később nyolcan (Ivánovics György, Gömöri Pál, Gömöri György, Horányi Béla, Schranz Dénes, Alföldy Jenő és Gerő Sándor) tanszékvezető professzorok lettek. Orvostanhallgató korában két éven át dolgozott a Buday Kálmán vezette kórbonctani intézetben, ahol együttműködhetett olyan később itthon és külföldön egyaránt ismert jeles kutatókkal, mint Baló József, Farkas Károly, Rubányi Pál, Zalka Ödön és Nachtnebel Ödön, akik később valamennyien intézetvezetői állást töltöttek be. Munkatársa és barátja volt Gömöri György professzor is, aki később az USA-ban mint a "hisztóchemia atyja" vált ismertté. (Nevéről ott elhagyta az ékezeteket). Buday Kálmán intézete teremtette meg Szodoray Lajos számára azt a szilárd morfológiai alapot, mely az évtizedek folyamán őt nem csak idehaza, hanem külföldön is az egyik legismertebb hisztopatológussá avatta. Bőrgyógyász működése idején végig megmaradt a bőrbetegségek

biztos hisztológiai és kórszövettani vizsgálatára alapozott kóris-mézésben.

1928-tól 1950. január 1-ig megszakítás nélkül a Nékám Lajos vezette budapesti bőrklinika kinevezett orvosa volt. Először mint díjas gyakornok, 1929-től mint fizetés nélküli, 1933-tól pedig mint fizetéses tanársegéd. 1943-ban adjunktussá lépett elő. A budapesti bőr- és nemikórtani klinikán 15 éven át a szövettani, öt éven át pedig a szerológiai laboratóriumnak volt a vezetője.

A Nékám-klinikán hosszú időn keresztül együtt dolgozhatott olyan kitűnő, országos hírű szakemberekkel, mint Földvári Ferenc, Pastinszky István, Rothman István, ifj. Nékám Lajos, Vámos László. Földvári Budapesten, Rothman Chicagóban, Pastinszky pedig Debrecenben lett professzor.

Közismert volt, hogy Nékám professzor klinikáján csupán az arra érdemes, tehetséges és folyamatosan kutató orvosait tartotta meg. Ezek közé tartozott Szodoray Lajos is. Olykor a késő éjszakába nyúló intenzív kutatómunkájával és fáradhatatlan szorgalmával tűnt ki a többiek közül. Kortársai szerint gyakran előfordult, hogy nőtlen korában, ha munkája a késő éjszakába nyúlt, karosszékében töltötte az éjszakát.

Nékám Lajos 1938-ban nyugdíjba vonult. Klinikáját Neuber Ede, 1921-től a debreceni bőrklinika igazgatója vette át. Szodoray Lajos új főnökében nem érezte azt a megbecsülést és támogatást, melyet szeretett elődjétől, Nékám professzortól élvezett. A klinika orvosai közül Pastinszky Istvánhoz fűzte legmeghittebb barátság. Az ő tudományos munkásságát értékelte később is a legtöbbre. Ószinte kollégiális viszonyban állt ifj. Nékám Lajossal és Lengyel Júliával, aki szintén hisztológiával foglalkozott.

Szoros barátság fűzte Reiss Frigyeshez. Ő korábban a Nékám klinika tanársegéde volt, de már 1922-ben kivándorolt Sanghajba. Hazalátogatásakor 1939-ben, felajánlotta Szodoray Lajosnak, menjen vele és vállalja klinikáján a hisztológiai vizsgálatokat. Reiss Frigyes különben magyar származását sohasem feledte. A hazai közélet 1919 utáni antiszemita szelleme késztette arra, hogy érvényesülését külföldön keresse. 1941-ben az amerikai kormány felhívására elhagyta Kínát, a Rockefeller-alapítvány meghívta New-Yorkba, és a Cornell egyetemen tanszéket kapott. Ő alapította meg a Trópusi Dermatológiai Társaságot és az International Journal of Dermatology című szaklapot.

Szodoray Lajos baráti köréhez tartozott Berta Ottenstein német bőrgyógyász is, aki a fasizmus elől a Nékám-klinikán talált menedéket. Törökországba távozása után is szoros kapcsolatban maradtak.

Bőrgyógyász szakmai körökben ismeretes, hogy Szodoray Lajos egyik kutatási területe a keratinizáció folyamatának nyomonkövetése. Így került tudományos, később baráti kapcsolatba Matoltsy Gedeonnal, Huzella Tivadar tanítványával. Ő akkoriban hasonló témakörben dolgozott Budapesten, de 1949-ben emigrált az USA-ba. Előbb a Harvard Egyetem, majd 1959-ben a Miami orvosi egyetemek bőrgyógyászati osztályain sikerült az epidermisz élő sejtjeiből a prekeratint izolálnia. Ezen kívül is számos más fontos felfedezést tett a biológia körében. Nagy szolgálatot tett az USA-ba menekült magyaroknak, amikor az Amerikai Tudományos Akadémia elnöke, D. W. Bronk 1957-ben fölkérte, hogy csatlakozzék a "President's Comitee"-hez, azzal, hogy Camp Kilmerben a menekült magyar orvosokat és kutatókat fogadja, és megfelelő állást szerezzen számukra.

Szodoray Lajos a Magyar Dermatológiai Társulatnak (MDT) mindig legszorgalmasabb, legodaadóbb munkatársa volt. Ha áttekintjük társulatunk jegyzőkönyveit, csaknem minden témakörben tapasztalhatjuk világirodalmat átfogó ismereteit, vitás kérdésekben kritikai állásfoglalásait. Ennek eredményeképpen 1931-ben a MDT vezetőségi tagja, 1933-ban jegyzője és III. kongresszusának főlkért referense volt. Az 1935-ben megtartott IX. Nemzetközi Dermatológiai Kongresszus titkáraként működött. Egyedül vezette a referensekkel és előadókkal a nemzetközi levelezést; együtt szerkesztette Rothman Istvánnal a kongresszus világhírű kiadványait; ennek sorozatában megjelent Corpus Iconum Morborum Cutaneorum magyar vonatkozású szövettani anyagát maga fényképezte és állította össze.

A második világháború alatt, 1944 őszén, a nyilas kormányzat intézkedéseivel szemben passzív rezisztenciát tanúsított. Munkahelyén maradt; az üldözötteknek menedéket adott; üldözött kartársaival a kapcsolatot fönntartotta. A háború után, miután a klinika igazgatója Nyugatra távozott, helyettesét pedig politikai okokból eltávolították, az orvosi kar megbízásából 1945 márciusától az új igazgató kinevezéséig, 1946 júniusáig ő igazgatta a klinikát. Ez idő alatt két romba dőlt osztály működését megindította; megszervezte a tudományos munkát, és ennek eredményeként 1946 elején kiadta a vezetése idején a klinika orvosainak dolgozatait. A háború előtt pártnak, bajtársi egyesületnek nem volt tagja. 1946-ban belépett a szociáldemokrata pártba, majd a munkáspártok egyesítésekor, 1948. március 13-án a Magyar Dolgozók Pártjába. 1956 után pártonkívüli maradt. A második világháború után a Magyar Dermatológiai Társulat titkára, 1948-ban főtitkára lett. Tisztségeinek betöltése idején az MDT szellemét

a tagok közötti egyetértés, barátság és egymás véleményének tiszteletben tartása és megbecsülése jellemezte, példát véve ebben is főnökétől, Nékám Lajostól. Hosszú éveken át társulatunk tevékenységében vállalta a motor szerepét. A vidéki orvosképzésben kifejtett munkássága elismeréséül 1948. május 1-én kitüntetésben részesült.

Tudományos munkássága Budapesten

Tudományos munkásságának kezdetén, 1938-ig, oktató-gyógyító munkája mellett főleg a bőr normális és patohisztológiájával, ezenkívül szerológiai kérdésekkel foglalkozott. A hámsejtek szerkezetének kutatásában elsőként írta le az epiderma fehérje szerkezetében az Odland bodies-nek nevezett képletet (Matoltsy S. G., J. Cell. Biolog. 1965. 24, 297). Később az epiderma-corium összefüggéseivel és az epiderma blastosomáival foglalkozott. Hisztokémiai vonatkozású közleményeiben kimutatta az elszarusodó hámnak gazdagságát glutathionban, hasonlóképpen a plastosomákban is. Dolgozatainak másik csoportja a bőr daganatos elváltozásait tárgyalja. Egyikében a praecarcinomának nevezett intraepidermalis atypiákkal foglalkozott, és szemben a mutatis therapiával rámutatott a daganatos elfajulás fokozatos jellegére. Ugyanakkor a nem fehérjeszerkezetű anyagoknak (Salvarsan), valamint hapteneknek komplementkötési reakcióit írja le, ezekkel mutatott túlérzékenység eseteiben. Ezeket a kísérleteket az Urbach-féle *Allergia* és a Hajós-Rajka *Asthma-Ekzema* kézikönyv is említi. A bőrdaganatokra vonatkozó közleményei és betegbemutatásai közül számosat említi a Jadassohn féle bőrgyógyászati kézikönyv daganatkötete.

Tudományos munkásságának elismeréséül a budapesti orvosi kar 1938 októberében "A bőrkórtani laboratóriumi vizsgálati módszerek" című tárgykörből magántanárrá képesítette. Szodoray Lajos budapesti működése alatt elsőnek észlelte és írta le Magyarországon a Mucha-Haberman-féle betegséget és az Urbach-féle lipoproteinózist. Kutatta a korai és latens szifilisz problémáit.

1939-ben Lehnerrel egy 20 éves férfin "Ein ungewöhnlicher, sich durch entzündliches Follikularödem auszeichnender Hautauschlag" címmel olyan bőrbetegséget írtak le amely mind klinikai tünetei, mind szöveti képe alapján tökéletesen megfelelt a mucinosis follicularis kórképének. Jóllehet a bőr folliculusaiban a mucint metakromáziás festéssel ők is kimutatták, a dolgozat címében csupán a follicularis oedema kapott hangsúlyt. Így nagyon valószínű, hogy a szerzők prioritása ezen az apróságon csúszott el a külföldi szerzők tudatában, holott nyilvánvaló, hogy e kórképet a világon ők ismertették első ízben.

Szodoray Lajos úttörő volt a hazai porfirinkutatásban. 1942-ben kimutatta, hogy a szifilisztes betegek már a fertőzés korai szakában, még inkább szeropozitív állapotukban porfirinürítőkké válnak. Sümegivel a Dermatologicában 1944-ben megjelent cikkükben a porfiriákat már korszerűen osztályozták, új porfirinmeghatározási módszert dolgoztak ki. Tizenkét porphyria cutanea tarda (PCT) betegük valamennyien alkoholisták, fele részben szifilisztesek voltak. A világirodalomban elsőnek mutattak rá az alkohol szerepére a betegség keletkezésében.

Waldenström akut porfiriásokkal kapcsolatos megfigyelésével analóg módon ők is találtak a PCT-sek családjában klinikai tünetek nélküli porfirinürítőkkel, és őket Waldenströmhöz hasonlóan ők is latens porfiriásoknak nevezték. Véleményük szerint az ilyen porfirinürítők közbejövő betegségekre bőrtünetekkel is válaszolnak. Ide vonatkozó megfigyeléseiket csupán jó 30 év múlva sikerült családon belül uro-D enzimkárosodás kimutatásával igazolni. Megállapításaikat neves külföldi szerzők több ízben idézték (Brunsting et Masson: Arch. of Derm. 60, 66). Szodoray Lajos kutatta a naevusos elváltozások idegrendszeri összefüggéseit is.

A debreceni bőrgyógyászati klinika

Első igazgatója Neuber Ede (1921-1938) volt, őt követte Révnyay Tamás (1938-1940) (1939-ig Preininger) mb. igazgató, majd Orsós János Imre (1940-1944) és Skutta Árpád (1944-1949) mb. igazgató. Az asszisztencia tagjai közül időközben Fülöp Gyula, Király Kálmán Budapestre, Simkovics Gusztáv pedig Párizsba költözött.

Ezután interregnum következett. A megbízott intézetvezető részint a helyükön maradók, a katonai szolgálatból, deportálásból hazatérők és újonnan munkába álló orvosok segítségével vezette a bőrklinikát. Az 1944 októberi szovjet megszállás ellenére gondoskodtak a klinika folyamatos működéséről. Bőrbetegeken kívül nagy számban jelentkeztek nemibetegek is, akik venereás betegségüket a háborús népmozgalmak idején, nem utolsósorban szovjet stuprumok után szerezték. A klinika nagyszámú venereás szovjet katona kezelésére is kényszerült.

1945 után a klinika idősebb orvosai (Fülöp Gyula, Simkovics Gusztáv, Király Kálmán, Kocsis András, Korossy Sándor, Erdélyi János, Fekete Zoltán és e sorok írója) napi rutinmunkájuk mellett szorgos kutató munkát is végeztek. Gyakran szerepeltek az egyetem tudományos fórumain vagy a budapesti társulati üléseken. Szerencsére a háborús események Skutta Árpád professzor félezernél több rendkívül értékes, világszerte ismert moulage-gyűjteményét nem érintették. Az orvoskar dolgozatai 1946-ban az egyetemi nyomdában évkönyvben láttak napvilágot. Ez a kiadvány a háborúutáni hazai orvosirodalom legelső termékének számított.

Annak ellenére, hogy a klinikán megvoltak a korszerű kutatás személyi feltételei, sőt az oktatás és betegellátás is zavartalanul folyt, hiányzott a klinika élén olyan vezető egyéniség, akinek dermatológiai tudása a mienknél jóval elmélyültebb, és mint nemzetközileg elismert hisztológus képes arra, hogy még a legritkább és összetettebb kórformákban is a kórismézést a "megföllebezhetetlen", biztos alapokra helyezze. Hiányát érezte az orvoskar olyan tevékeny, széles körű ismeretekkel bíró, dinamikus egyéniségnek, aki nyugati tapasztalatokra támaszkodva képes a klinikán a magas színvonalú oktató, gyógyító, kutató munkát összehangolva megteremteni.

Szodoray Lajos debreceni működése

Az orvoskar ilyen irányú várakozása teljesült, midőn jött a hír, hogy a a budapesti bőrklinikáról Szodoray Lajost 1949. december 15-i kelettel nyilvános rendes tanárrá és a debreceni bőr- és nemikórtani klinika igazgatójává nevezték ki. Tanszékfoglaló előadását 1950 márciusában tartotta *A magyar dermatológia múltja és jövője* címmel. Előadásában megfogadta, hogy minden erejével és képességével a magyar nép egészségügyét szolgálja.

Első teendői közé tartozott a korszerű funkcionális dermatológiai kutatáshoz elengedhetetlen hisztológiai és hisztokémiai laboratóriumok újjászervezése. Ezeket követte az új szerológiai, fény, bakteriológiai, tbc, klinikai kémiai (vegyészzel), allergológiai Finsen, andrológiai laboratóriumok működésbe helyezése. Oláh professzor vezetésével 1951-ben felállította az Országos Orvosmikológiai Állomást, mely hivatva volt a gyógyító, kutató munkát segíteni, új fiatal mikologusokat képezni. A klinikai gyógyító munkát fokozta azzal, hogy ágylétszámát, kétszeresére emelte, új gyermek- és venereás osztályt állított fel, és megvetette az égett gyermekek korszerű kezelésének alapját. Mindenki nagyra értékelte, milyen elszánt küzdelemmel és utánajárással sikerült a szűkös anyagi keretek ellenére létrehozni egy olyan klinikát és felszerelést, mely a korszerű dermatológiai kutatáshoz elengedhetetlen volt.

Oktatás, továbbképzés

Lenyűgöző előadókészség, határtalan lelkesedés, kitűnő szakmai felkészültség jellemezte. Rendkívül szuggesztív előadásainak titkát a kitűnő dokumentáció, a betegbemutatás, a legújabb gyógymódok ismertetése, a hallgatósággal való közvetlen kapcsolat szolgálta. Nagy gondot fordított a medikusok gyakorlati, kórtermi képzésére. Ennek színhelyeit rendszeresen látogatta, és ellenőrizte oktatóinak felkészültségét. Szigorlaton elvárta, hogy a hallgatóknak kellő tudásuk legyen, olykor segítő megjegyzéseivel vagy kérdéseivel kívánt a jelölt logikus gondolkodáskészségéről, az összefüggések felismeréséről meggyőződni. Gyakran hangoztatta, hogy a szigorlat "utolsó alkalmat" jelent a tanulásra. A hallgató részéről fel nem ismert kórképről olykor készséggel tartott kis előadást.

A medikusok zöme minden előadásán megjelent, de bejártak erre a klinika orvosai is, hogy megismerjék a korszerű dermatológia alapjait. Ő maga minden alkalmat megragadott tudásának átadására. Úgyszólván valamennyi medikuselőadást ő tartotta, és csak kivételesen, többnyire távolléte miatt bízta meg helyettesét ezzel. Élményt jelentett számomra egyik ilyen megbízása, még debreceni működése kezdetén. Bejött előadásomra, végighallgattott, majd elismeréssel szólt "előadókészségemről". Ezzel elnyertem bizalmát a további helyettesítésekre és szigorlatoztatásokra. Igen nagy gondot fordított az orvosok, ápolónők továbbképzésére. Első teendői közé tartozott olyan hisztológiai vetítő elkészíttetése, mellyel hetente vetítette és demonstrálta az orvoskar részére a feldolgozott hisztológiai készítményeket, hogy tanítványait ne csak a

makro-, hanem a mikroszkópos kórismézésre is megtanítsa. Ezzel a szemlélettel nevelt kitűnő szakorvosokat, jó alapot adva nekik tudományos munkásságukhoz.

Ezeket a heti szövettani demonstrációkat évtizedeken keresztül minden alkalommal maga végezte; csak egészen kivételes esetekben (ha távol volt) bízta meg vele helyettesét. A vetített metaszetekkel kapcsolatos, főként diagnosztikus vitákra is sor került. Ilyenkor szabad utat adott az övétől eltérő más vélemények kifejtéséhez. Mint országos hírű bőrhisztológushoz az ország minden részéből küldtek bőrgyógyászok, sőt kórboncnokok is vizsgálati anyagot. Ez tette lehetővé, hogy páratlanul gazdag hisztológiai anyagot vetíthetett.

A szövettani szemináriumokat minden esetben heti referáló délutánok követték. Ezen elsősorban a szakfolyóiratok új eredményt közlő cikkeinek ismertetésére került sor, ritkán témareferátumokra, többnyire más szakmák képviselőinek bevonásával. Mindig maga referált olyan cikkeket, melyek a kari könyvtárba lévő folyóiratokban jelentek meg, és bőrgyógyászati vonatkozásaik is voltak; vagy olyan könyveket ismertetett, melyek nemzetközi kapcsolataik révén "első kézből" érkeztek hozzá. A referátumokat gyakran látogatták külföldiek vagy hosszabb tanulmányútra érkezők. E rendezvények kizárólag a továbbképzés céljait szolgálták; személyi, igazgatási kérdéseket más üléseken tűzte napirendre.

Gyümölcsöző szakmai és baráti kapcsolat fűzte Szodoray professzort Endes Pongrác kórboncnok professzorhoz. Nagy élményt jelentett diagnosztikus vitáiknak meghallgatása egy-egy kivételesen ritka betegség hisztológiai megítélésében. Több témában

(leukémia, melanoma malignum) dolgoztak együtt. Endes professzornak még arra is kiterjedt a figyelme, hogyan alakult az általa kétes malignitásúnak ítélt lelettel élők későbbi sorsa.

Külön méltatást érdemel Szodoray professzornak az a törekvése, hogy a klinikáján dolgozó fiatal orvosok később kitűnő szakemberekké váljanak. Evégett a szakorvosjelöltek részére havonta tartott olyan témákból szemináriumot, melyekre a szakirodalmat maga jelölte ki és kérte számon. Ezekre a többnyire órákig tartó szakmai megbeszélésekre a már szakorvosi vizsgát tett orvosok is szívesen eljárak.

Gyógyítás, továbbképzés

Szodoray professzor bevezette klinikáján a legkorszerűbb kezelési eljárásokat. A betegellátás szakmai színvonalának emelését szolgálták a hetente két ízben pontosan reggel 8 órakor kezdett "professzori vizitek" és a naponta fél 11-kor megtartott ambuláns betegbemutatók. Ez utóbbira a járóbeteg rendelést vezetők küldték a nem tisztázott kórisméjű betegeiket, a nem gyógyulókat, vagy a ritkán előforduló eseteket. Ez utóbbi üléseken Szodoray Lajos döntötte el, kinek javasolja klinikai föl vételét. A betegviziteket az anyagiak híján sajnos máig meg nem valósult bokszosítás miatt nagy kórtermekben tartotta, és csak kis számban különszobákban. Ilyenkor Szodoray professzor a teljes számban megjelent orvoskar jelenlétében minden beteget megvizsgált; olykor a kórlapban is ellenőrizte a szükséges vizsgálatok elvégzését; segítette az osztály orvosait a helyes diagnózis megállapításában, az eredményesebb gyógy mód követésében. Egy-egy súlyosabb vagy ritkábban előforduló betegséggel kapcsolatos elemzése minden résztvevő számára hasznos volt. Ilyenkor meghallgatta az eltérő véleményeket is, de egyúttal utalt az elvégzendő vizsgálatokra, gyakori megjegyzésével: "Én csak azt hiszem el, amit látok"; utalva a hisztológiai megerősítésre. A súlyos betegeket naponta akár többször is meglátogatta. A gyakori külföldi vendégekre tekintettel a betegek bemutatása németül vagy angolul történt. Beosztott orvosainak a szakmai felkészültsége mellett továbbfejlődésük lehetőségeit is gondosan mérlegelte. Minden esetben fontosnak tartotta, hogy munkatársainak jellemét is megismerje.

Élénk, hosszantartó és gyümölcsöző kollaborációja Petrányi Gyula professzorral, a II. sz. belklinika igazgatójával a kollagén és immunpatológiai betegségekben szenvedők rendszeres közös konzultációjában nyilvánult meg. Ezen felül Petrányi professzor nagy segítségére volt a bőrklinikának az ilyen betegek belgyógyászati, immunológiai eseteinek a föltárásában és kezelésében.

Az oktatás, a továbbképzés, olykor az új gyógyeljárások ismertetésének területi kiterjesztése az MDT tiszántúli szakcsoportjának megalakulásával kezdődött. Szodoray professzor mint a társulat elnöke mindent megtett, hogy e szakcsoport rendezvényeit a környékbeli bőrgyógyászok részére vonzóvá, szakmailag hasznossá, mintegy baráti találkozóvá avassa. A társulat üléseit évente két alkalommal Debrecenben tartották, sőt később a Tiszántúl nagyobb bőrgyógyász központjainak főorvosai vállalkoztak megrendezésére. Az üléseken nagy számban vettek részt bőrgyógyász szakemberek Gyulától, Sátoraljaújhelyig, Miskolctól, Egertől, Szolnokig. A megjelent osztály- vagy gondozóintézet-vezetők, beosztott orvosok szorgalmasan eljárak ezekre az ülésekre, sőt némelyikük előadással is szerepelt; mások pedig elhozták diagnózisra váró betegeiket; ismét mások munkahelyi nehézségeik megoldására kérték a társulat elnökét, ő pedig mindig készségesen eljárta ügyükben.

Az évek folyamán a tiszántúli szakcsoport ülései annyira országos hírűvé váltak, hogy több társegyetem, kórház vezető bőrgyógyászai is rendszeresen látogatták. Az MDT gyakori vándorgyűlésein a hazai prominens dermatológusokon kívül gyakran résztvettek kitűnő külföldi szakemberek is. Ezzel a debreceni bőrklinika külföldi kapcsolatai egyre erősebbé váltak. Kiemelésre méltó az

1952-ben megtartott MDT ülés, melyen a korabeli hazai tan-
székvezetők, kórházi főorvosok, gondozóvezetők szinte teljes szám-
ban megjelentek. A klinikának, főként vezetőjének Szodoray pro-
fesszornak európai hírű munkássága igen sok külföldit vonzott
Debrecenbe, részint egyéni látogatót, előadót, vagy hazánkban
rövidebb-hosszabb időt töltő tanulmányutast. Az oktatásból mind
hazai, mind külföldi vendégelőadók kivették részüket. A rostocki
egyetemmel fönálló egyezmény keretében a kölcsönös látogató-
sok sora indult el, sőt 1959-től nagy számban érkeztek kitűnő szak-
emberek Nyugat-Európa más országaiból és tengeren túlról is. (H.
Flegel [Rostock], Langhof [Jena], W. Braun [Halle], H. Götz [Essen],
Th. Schreus [Düsseldorf], J. Thivolet [Lyon], Ch. Orfanos [Berlin]
stb.

Az 50-es, 60-as években nem volt arra mód, hogy magyar
orvosok akár meghívásra, akár ösztöndíjjal külföldi tanulmányút-
ra utazhassanak, különösen nem nyugati országokba. Szodoray
professzor, ha tehetett, belföldi tanulmányutakra küldte őket,
főként kutatási módszerek elsajátítására. Csupán a 70-es években
vált lehetővé, hogy egy-egy orvos rövidebb időt nyugati klinikán
tölthessen. Sokkal szabadabban utazhattak azok, akik kong-
resszusokra hivatalos meghívót kaptak, még ha ezekre az államtól
valutát nem igényeltek is, mivel kidásaikat a meghívóik fedezték.

Nem csupán bőrgyógyászok, de kórboncnokok is megragadták
az alkalmat, hogy Szodoray professzor európai hírű hisztológiai
laboratóriumában dolgozhassanak. Szodoray Lajos 1969-70-ben
két éven át egy-egy hónapos dermatohisztológus tanfolyamot ren-
dezett bőrgyógyászok és kórboncnokok részére. A tanfolyam
előadásainak, gyakorlatainak szervezésében Vezekényi Klára

segítségére számíthatott. Igazgatói működése alatt klinikáján több patológus kórházi főorvos járt egy-egy hónapos tanulmányúton.

Példás családi élete, humanizmusa, erkölcsi elkötelezettsége, széles körű általános műveltsége predestinálta arra, hogy az egyetemen ő legyen az orvosetika előadója. Több cikkében rámutatott az ilyen tárgyú oktatás szükségességére. Orvosetikai jegyzetet is írt az orvosok, orvostanhallgatók számára.

Nagy figyelmet fordított Szodoray professzor munkatársainak nyelvtanulására. Ő maga, mint utaltam rá egy szemesztert hallgatót a bécsi egyetemen, a Nékám-klinikán pedig a franciát és az angolt is elsajátította. Az 50-es években szorgalmasan tanult oroszul is. Orvosai csoportos nyelvoktatásban vehettek részt, ez később angol társalkodó órákon kis csoportokban történt.

Tudományos munkája Debrecenben

Tudományos érdeklődése, kutatómunkája kiterjedt úgyszólván az egész dermatológiára, mely akkoriban élte hazánkban újjászületésének legizgalmasabb éveit. Akkor vált a már beláthatatlan, leíró morfológiai ismerethalmazból rendszeres kóroktani, kóréletteni tudománnyá. Ezek művelésében sorakozik fel az úttörők közé Szodoray Lajos munkatársaival. (lásd dolgozatának jegyzékét). Debreceni működésének elején főként a bőr elszarusodási kérdéseivel, a psoriasis patomechanizmusával és a bőr reticuloendothel funkciójával foglalkozott. 1955-ben védte meg a psoriasis patomechanizmusáról szóló akadémiai doktori értekezését. Három évtizeden át kutatta e kórkép patomechanizmusának kérdéseit. Hisztokémiai és kapillármikroszkópos vizsgálatai alapján azt az álláspontot képviselte, hogy a psoriasis kezdeti kóros jelenségei a papilláris rétegben, ennek kapillárisaiban folynak le. Ugyanezt igazolta a Köbner fenomén dinamikus vizsgálataival is. Bár e nézetével akkor, az utolsó évekig egyedül maradt, újabban jelentek meg kitűnő kutatóktól olyan közlemények, melyek az ő dermális fölfogását valószínűsítik. A psoriasisal kapcsolatos sokirányú enzimvizsgálatai, melyeket több munkatársával együtt végzett, arra utaltak, hogy a pikkelysömör nem tekinthető enzimopathia következményének. Sok közleményében foglalkozott a melanoma epidemiológiájával, szövettanával, hisztokémiájával. Nagy figyelmet szentelt e betegség korai fölismerésének, koreszrű gyógyításának. A postthrombotikus szindrómában kórosan elváltozott érfalak szöveti szerkezetének pontos leírását adta. A Malitól 1965-ben leírt Pseudo-Kaposi

kórképet Szodoray Sívári Évával már 11 évvel korábban, 1954-ben ismertette "Neuroangiosis cruris haemo-siderosa" néven.

Egyik kedves témája volt a vasculitisek patogenezisének kutatása. Keletkezésükben a bőr felületes és mély érhálózatának allergiás folyamatait helyezte előtérbe. Megállapításait később az IF vizsgálatok mindenben megerősítették. Elsőnek mutatott rá a debreceni bőrklinika vonzásterületében a mezőgazdasági dolgozókon gyakori fényártalomra, úgyszintén a foglalkozási betegségként jelentkező arzénbőrrákra. Hazánkban elsőnek mutatott rá a tartós napozás következtében keletkezett cheilitisre, mint rákelőző állapotra. Vizsgálatai alapján értékes összefoglalót írt a cutan mastocytosisról. Ebből a témakörből tartott Selye meghívására szemináriumot 1962-ben Montrealban. Endes Pongráccal összefoglaló tanulmányt készített a bőr jó- és rosszindulatú lymphoid daganatairól, ezek hisztológiai klasszifikációjáról. Fekete Zoltánnal és Sívári Évával együtt rájöttek, hogy a Menkin-fenomén keletkezésében, azaz a kolloidpexisben nem a hisztamin, hanem a mellékvesekéreg játsza a fő szerepet.

Rendkívüli érdemei vannak Szodoray professzornak a tankönyvírásban. (Lásd melléklet.) 1952-ben Rajka Ödönnel megírta *A bőr- és nemigyógyászat* című négy kiadást megért tankönyvét. Utolsó kiadását velünk, munkatársaival együtt dolgozta át. 1971-ben tanszékvezető társaival együtt új bőrgyógyászati tankönyvet írt. Az onkológiai tankönyvnek ő írta a bőrdaganatokkal foglalkozó fejezetét. Az 1200 lap terjedelmű orvosi mikológiának, mely 1966-ban németül is megjelent, szerkesztője és társszerzője. Vezekényivel írt *Iconografia selecta dermatopathologica* című monográfiája a hetenként tartott patohisztológiai szeminárium

anyagát tartalmazta; ez a hazai orvosi irodalom első idegen nyelvű bőrszövettani atlasza. Petrányi Gyulával könyvet írt a kollagén betegségekről és egy fejezetet a dermatológiai immunopathológiai megbetegedésekről.

Tudományos működését könyvein kívül 228 hazai, valamint német, angol, francia, lengyel, cseh nyelven megírt dolgozata minősíti. Külföldi szerepléseiben kiváló német, angol, francia, orosz nyelvismerete segítette. Igazgatása idején a debreceni bőrklinika munkatársaitól megjelent dolgozatok száma elérte a 450-et. Jegyzetfüzetében minden beosztottjának kutatási témáját nyilvántartotta. Ennek alapján követte és számonkérte minden orvosának előrehaladását témájában, igyekezett támogatni valamennyi munkatársának tudományos előrehaladását, részint a téma javaslatával, részint -ha módjában állt- belföldi ösztöndíj megszerzésével.

Társadalmi munkája

A DOTE-n nem találtunk egyetlen olyan professzorra, aki annyi egyetemi, bizottsági tisztséget, társadalmi munkát önként vállalt volna, mint Szodoray Lajos professzor. Egy éven át a debreceni orvoskari Kenézy-könyvtár igazgatója volt. Ez idő alatt a könyvtár állományát 60 százalékkal emelte, és megszervezte az új könyveket bemutató és referáló üléseket. 1968-tól az Orvostörténeti Közlemények szerkesztője, az 1952/53-as tanévben a DOTE dékánja, az 1954/55-ös tanévben tudományos dékánhelyettese, 1961-1964 között tudományos rektorhelyettes volt. Megválasztották az Országos Szakvizsgabizottság alelnökévé; több mint 20 éven át a debreceni bizottság elnöke volt. Tagja az Egészségügyi Tudományos Tanácsnak 1954-től 1969-ig.

A TIT Hajdú-Bihar megyei szervezetének elnöke. Az MTA Orvostörténeti Bizottságának 1958 óta tagja és társelnöke, 1968-ban elnöke. 1959-ben orvostörténeti munkásságáért Wessprémi emlékéremmel tüntették ki. A Magyar Dermatológiai Társulat alelnöke, a Tiszántúli Bőrgyógyász Szakcsoport elnöke. A Magyar Onkológia, a Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle, valamint több külföldi szaklap szerkesztő bizottságának tagja volt.

A legtöbb európai országban, az USA-ban, Kanadában tartott előadásokat. Meghívásra valamennyi nemzetközi dermatológiai társasági ülésen (Stockholm, München, Padua, USA) elnöki vagy referensi minőségben vett részt. Lenyűgöző műveltsége, nyelvtudása, világismerete, bel- és külföldi kongresszusokon való reprezentatív szereplései, külföldi klinikákon szerzett tapasztalatai nagy szellemi tőkét jelentettek nemcsak klinikájának, de az egész hazai orvostársadalomnak.

Szodoray professzor Debrecenben nemzetközi hírű iskolát alapított. Tanítványai közül hárman akadémiai doktori, nyolcan kandidátusi fokozatot értek el. Ketten lettek tanszékvezetők, a harmadik az USA-ban címzetes professzor. A docensi állást hatan, az adjunktusit szintén hatan nyerték el. Egyikük tudományos tanácsadóként működött. Hét kórházi főorvos, 11 bőr-nemibeteg gondozó vezető orvos szerezte kiképzését a klinikán.

Kulturális tevékenysége

Páratlan szorgalma, munkabírása, a kultúra iránti elkötelezettsége magyarázza, hogy még tudományos ismeretterjesztésre is volt ideje és ereje. Mint vezető és mint előadó sokat fáradozott azon, hogy irodalmi, művészeti, tudományos közművelődésünk minél mélyebbé, szélesebbé váljék. Debrecen kulturális életéből alaposan kivette részét. Szoros kapcsolatot tartott a kulturális vezetőkkel, eljárt koncertre, színházi előadásokra. Hajdani mesterének, Nékám professzornak nyomdokain járt, mikor nagy gondot fordított munkatársai kulturális igényeinek kielégítésére is. Gyakran szervezett a klinikán koncertet, irodalmi estet egy-egy előadmóművész meghívásával. Ő maga zongorázott, szűk körű zenekart is szervezett.

Példás családi életet élt. Négy gyermekét szigorúan, céltudatosan nevelte az életre. Érdeemes odafigyelni, milyen útravalókkal látta el őket. Alapelve volt: az élet folyamán az eszességnél is sokszorta fontosabb az emberi minőség, a jellem. Szüntelen törekvése volt, hogy a világot a maga gazdagságában és színességében bemutassa gyermekeinek, elsősorban az emberi szellem területén. Mindenekfelett az emberi teljesítményt helyezte előtérbe. Megvetette és kifigurázta az emberi butaságot, az üres külsőséget, a tartalmatlanságot, kisszerűséget, az időpocsékolást. Úgy tartotta, hogy életünket teljessé csak a történelem, a művészet és művelődés-történet megismerése teheti teljessé. Ezért gyermekivel megismertette a zeneirodalmat, az alapfokú képzőművészet-történetet. Itáliai utazásaik előtt előadást tartott nekik a velencei és firenzei festőkről és a régi nagy szobrászokról, építészekről. Már

gyermekkorukban megkezdette velük a nyelvtanulást, angol novellákat olvastatott velük. Ápolta a családi kapcsolatokat, 1951-ben a nagyszülőket magához fogadta. Péter fiába orvostanhallgató korában igyekezett beléplántálni a "nil nocere" elvét. Vallotta, hogy a jó orvosnak nem elég jó szakembernek lennie, hanem a humán műveltséget is meg kell szereznie.

A Bika-presszóban a hétvégeken összeülő irodalmi baráti köréhez Bán Imre, Krompecher István, Barta János és Papp Zoltán professzor tartozott. Kedves írói Thomas Mann, Anatole France, Aldous Huxley mellett szívesen olvasott modern magyar irodalmat is.

Festészeti tárlatok vezetését mindig szívesen vállalta. Néha maga is festegetett. Barátság fűzte Bernáth Aurélhoz, Szőnyi Istvánhoz. Szoros baráti kapcsolatot tartott Holló László Kossuth-díjas debreceni festővel, és sűrűn látogatta műtermést. Lakásának, klinikai szobájának több festménye tőle származott.

Akár mestere ő is szívesen és behatóan foglalkozott orvostörténelmi kutatásokkal. Föltárta és közölte az 1948-49. évi szabadságharc venereás helyzetét. Több megemlékezést írt elhalt bőrgyógyász professzor társairól (Beck Somáról, Török Lajosról). Megemlékezett Rajka Ödönről 70. születésnapja alkalmából. Méltatta a hazai allergológia kitűnő mesterének érdemeit és műveit. Rendszeresen eljárt az Orvostörténelmi Társaság üléseire, úgyis mint a társulat vezetőségének tagja. Bőrgyógyászati tankönyvének bevezetőjében hiteles képét adta a bőrgyógyászat történetének. Debrecenben ő avatta fel a Weszprémi István (azóta lebontott) szülőházán elhelyezett emléktáblát. Török Lajosnak *A bőr hisztológiaszemlélete* című munkájával kapcsolatban helyesen

állapította meg, hogy az elhunyt tudós munkáját csak akkor értékelhetjük helyesen, ha néhány évtizeddel halála után megvizsgáljuk, mi mutatkozott maradandónak vizsgálatai és megállapításai közül. Ő maga, bár mindig előtérbe helyezte a hisztológiai vizsgálatok fontosságát, kitért a bőrgyógyászatnak azokra a területeire is, ahol a biztos kórisme felállításában ettől a módszertől nem várható döntés. *Emlékezések a Magyar Dermatológiai Társulat múltjára* címmel a társulat életét 1928-1978 közt részletesen elemezve, értékes összefoglalót írt a társulat életéről, rendezvényeiről, ismertetve vezetőinek tevékenységét. Érdekelte a szifilis története, eredete. Poliziano betegségét megismerve 37 évvel korábbra tette a luesz első említését, mint Fracastorius tette. A magyar orvostörténetet tárgyaló tankönyvben ő írta meg a 19. sz. orvostudományának fejezetét.

Szerette a természetet. A debreceni üléseken megjelent külföldieket gyakran vitte kirándulni Tokajra, Sárospatakra, Kőkapura, és ha alkalom volt, úszással egybekötve.

Többször részesült állami kitüntetésben. Tudományos munkájának elismeréséül 1955-ben a Munka Érdemérmét nyerte el. 1963-ban Kiváló Orvos kitüntetést kapott. 1955-ben a Munkaérdemrend arany fokozatával tüntették ki. Ugyanezt a kitüntetést nyugdíjba vonulásakor (1974) is elnyerte. Számára jelentősebbek voltak azok a szakmai elismerések, amelyekkel tudományos eredményeit mind az európai, mind a tengeren túli bőrgyógyász társaságok méltányolták. Ezt a megbecsülést igazolják a részére adományozott tiszteletbeli tagságok: a lengyel, a bolgár, a jugoszláv, mindkét német bőrgyógyász társaságé. Levelező taggá választotta a francia, a svéd, az Aesthetische

Medizin társulata, a Csehszlovák Purkinje társaság. 1968. február 5-én a Hallei Akadémia Leopoldina választotta tagjává. A Magyar Dermatológiai Társaság 1976-ban a Kaposi-érmet adományozta részére. Szodoray Lajos személyében egyik legkiválóbb tanítványával büszkélkedhet a Nékám-iskola.

Tanítványaiként, 60. születésnapján szeretettel és tisztelettel köszöntöttük a Bőrgyógyászati Szemle különszámában megjelent dolgozatainkkal.

70. születésnapja alkalmából az MDT budapesti ülésén, majd Debrecenben a bőrklinikán köszöntötték tisztelői és tanítványai.

74. születésnapjának éve egybeesett intézetvezetői kinevezésének negyedszázados évfordulójával. Munkatársai ebből az alkalomból Váró Márton szobrászművész plaketjével lepték meg. Születésnapján Farber professzor (USA) is méltatta munkásságát.

A diktatúra éveiben neki is, mint olyan sok vezetőnek, a túlélésért és a zavartalan klinikai működésért politikai szerepet is kellett vállalnia anélkül, hogy ő maga a legkevesbé hitt volna a diktatúra őszinteségében és megbízhatóságában. Csak a hozzá legközelebb állók tudhatták, hogy meggyőződéses hívő református ember volt. Végig megőrizte magyar öntudatát.

A törvénytelen hortobágyi kitelepítések (1951-1953) nyomasztóan hatottak mind rá, mind ránk orvosaira. A száműzöttekkel való foglalkozást bizonyos szervek rendszeresen ellenőrizték. Átéltük, miként jött egyszer klinikánkra az egészségügyi miniszter helyettese, hogy kifogásolja "humánus bánásmódunkat" a rendőrökkel bekísért, bent fekvő betegekkel. Ennek ellenére az egyetem orvoskara lelkiismeretére támaszkodva mindent megtett gyógyulásukért, kondíciójuk följavításáért. Egész "hálózat" állt

össze a klinikai telepen azokból az orvosokból, akik osztályukra való "átvételekkel" igyekeztek ápolási idejüket megnyújtani, életüket, ha csak rövid időre is elviselhetőbbé tenni.

Szodoray professzor példát mutatott tanártársainak, munkatársainak etikus viselkedésével. Működése alatt az anyagiasságtól, "a merkantil szellem" átvételétől óvta tanítványait.

A tanszéktől való visszavonulás számára nem jelentett tétlenséget. Vállalta a Magyar Dermatológiai Társulat elnöki tisztét, és a társulatot példaadóan irányította egy lustrumon keresztül. Továbbra is bejárt a budapesti bőrklinikára, és látogatta a hazai bel- és külföldi társulati összejeveteleket. Debrecenben mint tudományos tanácsadó 1978-ig részt vett a naponkénti betegbemutatásokon, és segítette a fiatalokat előmenetelükben. 1978-ban Budapestre költözött, de időnként lejárt gyermekeihez vagy egy-egy rendezvényre.

Gyakran vett részt szegedi üléseinken Itt mind a klinika valamennyi orvosa, mind a sok külföldi résztvevő nagy megbecsülésében részesítette. Pastinszky István megemlékezésében így ír róla: "Élénken emlékezetünkben él még, hogy az 1980. évi nyári szegedi vándorgyűlésünkön, amelyen még utoljára a tőle megszokott tudományos aktivitással részt vett, társulati elnökünk az ülés kezdetén a hallgatóság nevében megható, meleg, tanítványi szeretettel, pompás virágcsokorral köszöntötte. Úgy érzem, hogy ez a példaadó tiszteletadás nemcsak személyét illette, hiszen a megbecsülés fénye, társulatunk etikus szellemére is viszatükröződött"

Elmulaszthatatlan annak megörökítése is, hogy Szodoray professzor feleségének kifinomult egyénisége, türelme és odaadása

tette lehetővé, hogy férje úgyszólván minden idejét a tudománynak szentelhette. A sors kegyetlen ítélete, hogy Szodoray Lajos kevés idővel, de túlélte az érte aggódó, önfeláldozó, mindenben hűséges segítőtársának, feleségének szívinfarktus következtében 1980 szeptember 18-án hirtelen bekövetkező halálát, anélkül hogy szerettének távozásáról saját betegsége és klinikai tartózkodása alatt tudomást szerezhette volna.

A sors még megengedte, hogy halálos ágyán meglátogathassam őt és -nagy öröme- arról értesítsem, hogy a Német Dermatológiai Társaság tiszteletbeli tagságával tüntette ki.

Szodoray Lajos 1980. november 24-én agyvérzés következtében távozott közülünk. Ravatalánál Czeglédy Sándor teológiai tanárral együtt búcsúztattuk, sírjánál Horkay Irén búcsúzott tőle.

Emberi tulajdonságai, humánuma, páratlan önfegyelme, bátor, egyenes, szókimondó, elveihez hű egyénisége, a dermatológia, különösen a dermatohisztológia iránt egész életén át tanúsított ernyedetlen szorgalma, fanatikus kutatási vágya, előadásokban és könyvírásban végzett nagyszerű alkotói munkája, gyógyító tudományos eredményei, oktatómunkája, valamint egész életműve szolgáljon követendő mintaképül a jövő dermatológus surescentiának.

Tanítványaiként mindnyájan hálásak vagyunk Hunyadi János professzor úrnak, mint mai tanszéki utódjának, amiért 1994 szeptemberében, születésének 90. évfordulóján, Debrecenben Szodoray Lajos emlékülést rendezett, majd Szodoray Alapítványt hozott létre. Ezzel elégtételt szolgáltatott neki az utolsó éveiben őt ért keserőségekért, csalódásokért.

Soraimmal volt mesterem emlékének kívántam áldozni a

tanítványok nevében is. Köszönetet mondani egész életén át kifejtett áldozatos és mindvégig lelkes erőfeszítése miatt, amelyeket értünk egyszersmind a hazai és nemzetközi dermatológia gazdagításáért tett.

Ő, aki oly buzgó művelője volt az orvostörténet-írásnak is, immár maga is az orvostörténelem részévé vált.

Tudományos dolgozatok jegyzéke

1. Beiträge zur Eiweisstruktur des Hautepithels
Arch. Derm. Symp. 159. 605. 1930.
Szodoray, L.
2. The structure of the junction of the epidermis and corium
Arch. Derm. Suph. 23. 920.1931.
Szodoray, L.
3. Haematologiai vonatkozások a dermatológiában
Bp.. Orvosi Újság 219. 1033. 1931.
Szodoray L.
4. Relations between nevus sebaceus and ephelioma
Acta Dermatovenereologica 13. 1. 1932.
Szodoray L.
5. Hámelváltozások kátránykeverékkel kezelt fehéregerek bőrén
Magyar Orvosi Archívum 33. 322. 1932.
Szodoray L.
6. Beiträge zur Kenntnis der Fettsubstanzen der
Hautgeschwülste
Virchowa Archiv. 289. 493. 1933.
Szodoray L.
7. A gonorrhoea diagnosis complementkötési reactioval
Orv. Hetil. 78. 54. 1934.
Szodoray L.
8. A glutathion kimutatás a szövetekben, különös tekintettel a
bőrre
Magyar Pathologusok Társasága 1934. évi füzete
Szodoray L.
9. A case of heterotopic osteoplasia in the skin
Deliberat. Cong. Internat. Derm. IX. vol. II. 1935.
Szodoray L.
10. Elsődleges bőrtumort utánzó koponacsont sarcoma esete
Börgy. Urol. Vener. Szemle 14. 117. 1936.
Szodoray L.

11. Elváltozások a csigolyaközti dúcokban herpes zoster esetében
Bőrgy. Urol. Vener. Szemle 15. 2. 1937.
Szodoray L.
12. A bőr hámsejteinek plastosomáiról
Orv. Hetil. 81. 343. 1937.
Szodoray L.
13. Verruca senilist utánzó felületes epithelioma esete
Bőrgy. Urol. Vener. Szemle 15. 71. 1937.
Szodoray L., Jósa B.
14. Histologic characteristics of the so-called precancerous process of the skin
Arch. Derm. Syph. 36. 552. 1937.
Szodoray L.
15. Arsenobensol készítmények huzamos adagolásának hatása kísérleti állatok vérképző szerveire
Orv. Hetil. 81. 817. 1937.
Szodoray L.
16. Ein Fall von Syringektasie unter dem klinischen Bilde des Syringocystadenoms
Derm. Wschr. 105. 1127. 1937.
17. Status varicosusból kiindult basalsejtes rák esete
Bőrgy. Urol. Vener. Szemle 15. 153. 1937.
Szodoray L.
18. Rácsrostszerkezetek és jelentőségük különböző bőrfolyamatokban
Magyar Orvosi Arch. 39. 98. 1938.
19. Reticulose lipomelanique Pautrier
Magyar Patholog. Társ. 1938. évi füzet
Szodoray L.
20. Gombák festése hámpikkelyekben (különös tekintettel a Berberian-féle eljárásra)
Orv. Hetil. 83. 39. 1939.
Szodoray L.

21. Ein ungerwöhnlicher, sich durch entzündliches Follikularödem auszeichneneder Hautausschlag
Derm. Wschr. 108. 679. 1939.
22. Fehérfolt betegséggel társult kraurosis vulvae esete
Orv. Hetil. 83. 836. 1939.
Szodoray L.
23. Trichostasis spinulosa
Dermatologica 79. 144. 1939.
Szodoray L.
24. A bőrgyógyászat haladása az 1938. évben
Orvosképzés 29. 666. 1939.
Szodoray L.
25. Új, belsőleg adható bismutkészítmény
Orv. Hetil. 84. 26. 1940.
Szodoray L.
26. A bőrnyirokerek viselkedése néhány bőrbetegségben, paten-
tkék befecskendezéseivel történt vizsgálat után.
Bőrgy. Urol. Vener. Szemle és Kozmetika 18. 79. 1940.
Szodoray L.
27. Kiváltó eljárások syphilises betegeken
Orv. Hetil. 84. 87. 1940.
Szodoray L.
28. Tapasztalataink jódichthyollal
Bőrgy. Urol. Vener. Szemle és Kozmetika 19. 11. 1941.
Szodoray L.
29. Necrobiosis lipoidica diabetorum
Magyar Path. Társ. 1940. évi füzete
Szodoray L.
30. A syphilises seroresistentia kérdéséről
Orv. Hetil. 85. 73. 1941.
Szodoray L.
31. Lipoidproteinosis (Ulbach- Wiethe)
Bőrgyógy. Vener. Szemle 19. 75. 1941.
Szodoray L.

32. Az orvosi kozmetikáról
Egészség 1943.
Szodoray L.
33. Az orvosi kozmetika újabb haladása
Bőrgy. Urol. Vener. Szemle és Kozmetika I.r. 19. 114. 1941.
II.r. 19. 128. 1941., III.r. 20. 1942.
Szodoray L.
34. A késői, vagy szerzett hydroa esetek kóroktana
Orvostud. Közl. 3. 216. 1942.
Szodoray L.
35. Adatok a Mucha-Habermann féle betegség szövettanához
Bőrgy. Urol. Vener. Szemle és Kozmetika 21. 33. 1943.
Szodoray L.
36. Porphyria cutanea tarda, mint a porphyria congenita különleges alakja
Magyar Path. Társ. Nagygyűlés 1943.
Szodoray L., Sümegi S.
37. A dysidrosiform kéz- és lábmycosisokról
Bőrgy. Urol. Vener. Szemle és Kozmetika 22. 1. 1944.
Szodoray L.
38. Adatok a festékes anyajegyek szövettanához
Orvostud. Közl. 10. 1944.
Szodoray L.
39. Über die Nosologie der chronischen kutanen Porphyrie
Dermatologica 90. 224. 1944.
Szodoray L.
40. Ein einfaches Verfahren zur Bestimmung der Porphyrine
in Harn und biologischem Material
Dermatologica 90. 233. 1944.
Sümegi, S., Szodoray, L.
41. Klinikánk tanítási módszereiről
A budapesti Egyetem Bőrgyógyászati Klinika kiadványa 1. 5.
1946.
Szodoray L.

42. Égési sérültek helyi kezelésére vonatkozó tapasztalataink.
A bőrgyógyászat időszerű kérdései.
A budapesti Egyetem Bőrgyógyászati Klinika kiadványa 1946.
Szodoray L., Borota S.
43. Tapasztalataink a penicillinkezeléssel bőr- és nemi-
betegségekben
Penicillin, Bp.: 1946. 70.
Szodoray L., Borota S.
44. Penicillin
Bőrgy. Vener. Szemle 23. 2. 1947.
Szodoray L.
45. Apropos du psoriasis pustuleux
Ann. de Derm. et Syph. 8. 48. 1947.
Szodoray L.
46. Az aphthosis nosologiai helyzetéről
Stomatológiai Klinika kiadványa 4. 344-347. 1947.
Szodoray L.
47. Endothelioma de la peau
Ann. de Derm. et Syph. 8. 48. 1947.
Szodoray L.
48. Adatok a Paget-kór szövettanához
Bőrgy. Vener. Szemle 23. 208. 1947.
Szodoray L.
49. A pernióról
Magyar Orv. Szemle 14. 22. 1947.
Szodoray L.
50. A heterotopiás apokrin mirigyekről
Orv. Hetil. 89. 360. 1948.
Szodoray L.
51. Új módszer a penicillinkoncentráció meghatározására
Bőrgyógy. Vener. Szemle. 24. 99. 1948.
Szodoray L., Brza G.
52. Dystrophia cutis paploides typus Pasini
Bőrgy. Vener. Szemle. 24. 17. 1948.
Szodoray L.

53. Tapasztalataink a Chediak-Dahr-féle reactióval és ennek Zimmermann által történt módosításával
Bőrgy. Vener. Szemle 26. 26. 1950.
Szodoray L.
54. Az ekzema szövettana
Bőrgy. Vener. Szemle 26. 26. 1950.
Szodoray L.
55. A syphilis gyógyításának jelenlegi állása
Orvosok Lapja 5. 129. 1949.
Szodoray L.
56. A Weber-Christian-féle panniculitistről
Bőrgy. Vener. Szemle. 26. 220. 1950.
Szodoray L.
57. A kankó gyógyításának aktuális kérdései
A Dermato- venerológia Haladása Bp.: 1949. 59.
Szodoray L.
58. A pemphigus néhány időszakos kérdéséről
Orv. Hetil. 91. 977. 1950.
Szodoray L.
59. Újabb nézőpontok a bőr szövettanában és szövetvegytanában
A Dermato- venerológia Haladása Bp.: 1949.2.rész 3.
Szodoray L.
60. Über einige aktuelle Fragen der Pathogenese des Pemphigus
Dermatologica 102. 125. 1951.
Szodoray L., Vértés, B., Rácz, I., Horváth, G.
61. Über die Wirkung des Stickstoffgases auf gesunde und kranke Haut
Dermatologica 103. 36. 1951.
Szodoray L., Korossy, S.
62. A l'histochemie de la keratinisation de l'épiderme
Acta Morph. Hung. 1. 95. 1951.
Szodoray L.

63. Nouvelles donées sur le mécanisme de formation du phénomène dit de Menkin
Acta Morph. Hung. 1. 487. 1951.
Fekete, Z., Sóvári, É., Szodoray, L.
64. A psoriasis kóroktanának mai állása
Bőrgy. Vener. Szemle 27. 23. 1951.
Szodoray L.
65. Psoriasis és pigment
Bőrgyógy. Vener Szemle 27. 23. 1951.
Szodoray L.
66. A RES működése
Bőrgyógy. Vener. Szemle 27. 125. 1951.
Fekete Z., Szodoray L.
67. A nervizmus bőrgyógyászati vonatkozásai
Bőrgyógy. Vener. Szemle 27. 158. 1951.
Szodoray L.
68. Mellékvesekiirtás hatása az égési seb gyógyulására
Bőrgy. Vener. Szemle 28. 50. 1952.
Szodoray L., Gönczöl I.
69. A pigmentképzés morfológiájának egyes kérdései
Bőrgyógy. Vener. Szemle 28. 92. 1952.
Szodoray L.
70. A debreceni Bőr- és Nemikórtani Klinika psoriasis patomechanizmusra vonatkozó kutatómunkája
Bőrgyógy. Vener. Szemle 28. 124. 1952.
Szodoray L.
71. Untersuchungen der Gewebe-Enzyme der Haut bei Schuppenflechte
Acta Morph. Hung. 3. 111. 1953.
Szodoray L., Sóvári É.
72. Szöveti dehydrogenáz vizsgálatok bőrbetegségekben
Kísérletes Orvostudomány 5. 348. 1953.
Szodoray L., Sóvári É.

73. Kasuistik in Bildern
Derm. Wschr. 128. 984. 1953.
Szodoray L.
74. Agrárdolgozók aktinodermáira vonatkozó megfigyelések
Bőrgyógy. Vener. Szemle 29. 9. 1953.
Szodoray, L.
75. A dysstrophiy cutis albopapuloides typus Pasini-ről
Bőrgyógy. Vener. Szemle 29. 124. 1953.
Fekete Z., Szodoray L.
76. Adatok a neuroangiosis haemosiderosa szövettanához
Orv. Hetil. 95. 65. 1954.
Szodoray L., Sóvári É.
77. Contribution a l'étude de l'histologie de la neuroangiosis
cruris haemosiderosa
Acta Med. Hung. 4. 107. 1954.
Szodoray L.
78. Nervenveränderungen in der psoriatischen Papel
Acta Med. Hung. 4. 507. 1954.
Szodoray, L., Nagy, J., Sóvári, É., Tuza, K.
79. Adatok a psoriasis idegi tényezőire vonatkozólag
Bőrgy. Vener. Szemle 30. 10. 1954.
Szodoray L.
80. Psoriasis linearis esete
Bőrgy. Vener. Szemle 30. 187. 1954.
Szodoray L., Selényi A.
81. A pemphigus kezelésében alkalmazott új therapias eljárások
Bőrgy. Vener. Szemle 30. 187. 1954.
Nagy E., Szodoray L.
82. Bedeutung elektrodermatographischer Untersuchungen bei
einzelnen Dermatosen
Acta Med. Hung. 6. 94. 1954.
Szodoray, L., Selényi, A.

83. A skleroderma kórbonctanának és kórtanának aktuális kérdései
A Dermato-venerológia Haladása 1. 48. 1954.
Szodoray L.
84. A melanomákról
A Dermato-venerologia Haladása 1. 60. 1954.
Szodoray L.
85. Az egyes napolajok és kölnivíz okozta bőrgyulladásokról
Bőrgyógy. Vener. Szemle 31. 6. 1955.
Szodoray L.
86. Adatok a hyaluronsav-hyaluronidase összefüggésekhez pemphigusban és dermatitis herpetiformis Duhringban
Bőrgyógy. Vener. Szemle 31. 44. 1955.
Szodoray L.
87. Szövetteni és biochemiai különbségek kérdése pemphigusban és dermatitis herpetiformis Duhringban
Bőrgyógy. Vener. Szemle 31. 110. 1955.
Szodoray L., Tuza K.
88. Újabb adatok az epidermolysis bullosa kórtanához és gyógyításához
Dermato-venerologia Haladása 2. 133. 1955
Szodoray L.
89. Nervale Faktoren in Pathomechanismus des Psoriasis
Arch. Klin. Exp. Dermat. 201. 581. 1955.
Szodoray L.
90. Die Bedeutung der elektrodermatographischen Untersuchungen in einzelnen Dermatosen
Acta Med. Hung. 7. 123. 1955.
Szodoray, L., Selényi, A. Vezekényi, K.
91. Adatok az epidermolysis bullosa hereditaria szövettanához
OTE Tud. Üléseinek Évkönyve, Debrecen 1954-55.
Szodoray L.
92. Neuropharmakonok alkalmazása a dermatológiában
Bőrgy. Vener. Szemle 32. 225. 1956.
Szodoray L.

93. A bőr jó- és rosszindulatú lymphoid daganatairól
Onkológia 1. 4. 1956.
Endes P., Szodoray L.
94. A Neuropharmacoonok alkalmazása a dermatológiában
A Dermato-venerologia Haladása 4. 57. 1956.
Szodoray L.
95. Epithelioma calcificans (Malherbe) két esete
Bőrgyógy. Vener. Szemle 32. 189. 1956.
Szodoray L., Fejes D.
96. Über den Zusammenhang zwischen Blasenbildung und
Zellatmung
Acta Morph. Hung. 3. 351. 1956.
Szodoray, L., Tuza, K., Selényi, A., Kocsis, A.
97. A tbc cutis luposa és Boeck-féle sarcoid közötti összefüggés
OTE Évkönyve, Debrecen 1956.
Szodoray L.
98. Néhány adat az 1948-49-es szabadságharc venereás
helyzetéhez
Orsz. Orvostört. Könyvtár Közleményei 4. 34. 1956.
Szodoray L.
99. A magyar Alföldön előforduló bőrbetegségekről
Bőrgyógy. Vener. Szemle 33. 69. 1957.
Szodoray L.
100. Megemlékezés Dr. Beck Somáról
Bőrgyógy. Vener. Szemle 49. 134. 1973.
Szodoray L.
101. A Köbner-féle jelenség szövettani vizsgálata psoriasisos
betegeken
Bőrgy. Vener. Szemle 33. 1. 1957.
Szodoray L.
102. A Debreceni Bőr- és Nemikórtani Klinika öt éves
melanomaanyagának értékelése
Orv. Hetil. 98. 239. 1957.
Szodoray L.

103. Általános dermatoterapia
A Dermato-venerologia Haladása 5. 5. 1957.
Szodoray L.
104. Über das Epithelioma calcificans
Zbl. allg. Path. 96. 491. 1957.
Szodoray, L., Gerlei, F., Fejes, D.
105. A sklerodermáról, különös tekintettel a histogenesisére és
histochemiájára
Orv. Hetil. 98. 777. 1957.
Szodoray L.
106. Az orvosetika oktatásáról
Felsőoktatási Szemle 5. 304. 1957.
Szodoray L.
107. Pseudomilium colloidalis Wagner-Pellizari (Elastosis col-
loidalis conglomerata Ferreira-Marques) esete 41 éves férfin
Bőrgy. Vener. Szemle 34. 77. 1958.
Szodoray L.
108. Dermatitis herpetiformis Duhring
Bőrgy. Vener. Szemle 34. 93 1958.
Szodoray L.
109. Beszámoló a XI. Nemzetközi Dermatologiai Kongresszusról
Stockholm, 1957
Szodoray L.
110. A kéményseprőrák
Bőrgy. Vener. Szemle 34. 200. 1958.
Szodoray L., Szondy Gy.
111. Kísérletes adatok az acrodermatitis chronica atrophicans
aetiológiájához
Bőrgy. Vener. Szemle 35. 8. 1959.
Csóka I., Szodoray L.
112. Áttéti kocsonyás rák a bőrben
Onkológia 3.6.1959.
Szodoray L.

113. Metastatischer Gellenkrebs der Haut
Dermat. Wschr. 139. 54. 1959.
Szodoray L.
114. Kollagénbetegségek symposiumának kiértékelése
Bőrgy. Vener. Szemle 35. 99. 1959.
Szodoray L.
115. A diaetika jelentősége a dermatológiában és az ide-
vonatkozó aktuális feladataink
Bőrgy. Vener. Szemle 35. 105. 1959.
Szodoray L.
116. A lábszáron fellépő csomós bőrelváltozásokról
Orv. Hetil. 100. 168. 1959.
Szodoray L.
117. Data for the histochemistry of scleroderma
A XI. Nemzetközi Dermat. Kongresszus Stockholmi kiadványa,
1959
Szodoray, L., Tuza, K.
118. Über die an Unterschenkeln junger Frauen auftretende
Periarteritis nodosa cutanea seu Vasculitis nodularis
Hautarzt 10. 263. 1959.
Szodoray, L., Vezekényi, K.
119. Az orvosi etika néhány időszerű kérdése
Felsőoktatási Szemle 8. 99. 1959.
Szodoray L.
120. Experimentelle Beiträge zur Aetiologie der Acrodermatitis
chronica atrophicans
Zbl. Haut-Geschl. Krkh. 104. 70. 1960.
Csóka, E., Szodoray, L.
121. Über den Zusammenhang zwischen Sklerodermiee und
Dermatitis atrophicans
Dermat. Wschr. 139. 653. 1959.
Szodoray L.
122. Az orvostanhallgatók általános műveltségéről
Felsőoktatási Szemle 8. 235. 1959.
Szodoray L.

123. Festékes anyajegyek pathologiai jelentősége és
pathogenézisének állása
Onkologia 3. 140. 1959.
Szodoray L.
124. Az orvostörténet oktatásának problémái hazai orvosegyete-
meinken
Orsz. Orvostört. Könyvtár Közleményei 14. 34. 1959.
Szodoray L.
125. Az ulcus cruris pathogenesisise
Bőrgyógy. Vener. Szemle 35. 197. 1959.
Szodoray L.
126. Adatok a Spiegler tumor (cylindroma) klinikájához és
szövettanához
Onkológia 3. 165. 1959.
Szodoray L.
127. Melanoma keletkezése traumatizált festékes anyajegyen
Bőrgyógy. Vener. Szemle 35. 277. 1959.
Szodoray L.
128. A sclerodermás collagenosis histochemiája
Bőrgyógy. Vener. Szemle 35. 100. 1959.
Szodoray L.
129. Experimentelle Untersuchungen zur Ätiologie der acroder-
matitis chronica atrophicans
Hautarzt 11. 127. 1960.
Csóka E., Szodoray, L.
130. Hailey-Hailey'-sche Pemphigus-Fälle bei Grossvater und
Enkel
Dermatologica 120, 214. 1960.
Gönczöl, I., Szodoray, L.
131. A bőr enzimjeinek histochemiája
Bőrgyógy. Vener. Szemle 36. 127. 1960.
Szodoray L.
132. Adatok a kötőszöveti sklerosis histochemiájához
Bőrgyógy. Vener. Szemle 36. 89. 1960.
Szodoray L.

133. Über die Histochemie der Sclerodermie
Hautarzt 11. 63. 1960.
Szodoray, L., Tuza, K.
134. Az erythema nodosum szövettana
Bőrgyógy. Vener. Szemle 36. 151. 1960.
Szodoray L.
135. Ödön Rajka 70 Jahre alt
Hautarzt 11. 479. 1960.
Szodoray L.
136. Debreceni orvosok, gyógyítók és kórházak a XVII-XVIII.
században
Communicationes ex Bibliotheca Historiae
Medicae Hungarica 18. 132. 1960.
Szodoray L.
137. Lehren aus unserem Melanom Krankengut
Derm. Wschr. 142. 984. 1960.
Szodoray L.
138. A dermatovenerológus szakorvosképzésről
Bőrgyógy. Vener. Szemle 36. 244. 1960.
Szodoray L.
139. Blutkreislaufstörungen der Unterschenkel
Med. Kosmetik 9. 382. 1960.
Szodoray L.
140. Naevus lipomatosus Hoffmann-Zurhelle
Zschr. Haut-Geschl. Krkh. 30. II. 1961.
Szodoray, L., Szondy, Gy.
141. A melanocyták (dendritsejtek) viselkedése egyes bőrdagana-
tokban
Bőrgyógy. Vener. Szemle 37. 2. 1961.
Szodoray L.
142. Fragen der Pathomechanik der Psoriasis unter besonderer
Berücksichtigung der nervalen Factoren
Dtsch. Ges. Wes. 16. 231. 1961.
Szodoray L.

143. Über die Frage der Therapie der Psoriasis
Dtsch. Ges Wes. 16. 234. 1961.
Szodoray, L.
144. Egy évtizeden át recidiváló sajátos lymphadenosis cutis
esete
Onkológia 2. 113. 1961.
Szodoray L.
145. Die Rolle der Melanocyten bei einzelnen Hautgeschwülsten
Zbl. Allgem. Path. 103. 81. 1961.
Szodoray, L.
146. Einige Beobachtungen und Betrachtungen über Reticulosen
Derm. Mschr. 161. 842. 1961.
Szodoray L.
147. A bőrbetegségek kóroktanáról és keletkezéséről
Orvosképzés 36. 148. 1961.
Szodoray L.
148. Elsődleges csomós bőramyloidosis
HBM. Kórház Tud. Emlékkönyv 261. 1961.
Máramarosi Gy., Szodoray L.
149. Berufsmykosen bei Züchtern von Versuchstieren
Mykosen 5. 20. 1962.
Herpay, Zs., Szodoray, L.
150. A bőr mastocytosisairól
Onkológia 6. 109. 1962.
Nagy E., Csóka E., Szodoray L.
151. Gleichzeitiges Vorkommen von Hashimoto-scher Strume,
Derma tomyositis und Scleromyxoedem
Zschr. Haut-Geschl. Krkh. 33. 26. 1962.
Nagy, E., Szodoray, L., Pongrácz, E.
152. Az ún. kollagénbetegségekről
Orvosképzés 37. 22. 1962.
Szodoray L.
153. A fényeredetű dermatosisok agrárdolgozókon
Bőrgyógy. Vener. Szemle 38. 10. 1962.
Szodoray L.

154. Über einen Fall von beruflich bedingtem Arsenkarzinom der Haut
Berufsdermatosen 10. 92. 1962.
Szodoray, L.
155. Histochemistry of Psoriasis
Exc. Med. Internat. Congr. Series 55. 151. 1962.
Szodoray, L.
156. Über einzelne Probleme des Melanoms
Hautarzt 13. 437. 1962.
Szodoray, L.
157. Foglalkozási arsenbőrrák esete
Bőrgyógy. Vener. Szemle 38. 84. 1962.
Szodoray L.
158. Az arsenkezelés után fellépő bőrrákról
Bőrgyógy. Vener. Szemle 38. 84. 1962.
Szodoray L.
159. Sanarelli-Schwartzman-jelenség antibiotikumkezelés után
Bőrgyógy. Vener. Szemle 38. 281. 1962.
Szodoray L.
160. A vasculitisekről, különös tekintettel a dermatológiai vonatkozásokra
Orv. Hetil. 102. 1921. 1962.
Szodoray L.
161. Two cases of professional mycosis in guinea pig breeders
Derm. Trop. 1. 2. 1963.
Szodoray, L., Herpay, Zs.
162. A melanoma kórjelzésének és gyógykezelésének egyes kérdései
Bőrgyógy. Vener. Szemle 39. 234. 1963.
Szodoray L.
163. A fény okozta cheilitisekről mint rákelőző állapotról
Onkológia 2. 20. 1963.

164. A Washingtoni XII. Nemzetközi Dermatológiai
Kongresszusról
Bőrgyógy. Vener. Szemle 39. 85. 1963.
Szodoray L.
165. A mastocytosis egyes kérdéseiről
Bőrgyógy. Vener. Szemle 39. 49. 1963.
Szodoray L.
166. Anyajegyek kozmetológiai kezelése
Dermato-venerológia Haladása 10. 213. 1963.
Szodoray L.
167. Knekterym problemum patogeneze psoriázy
Cesl. Derm. 38. 334. 1963.
Szodoray L.
168. Néhány hólyagos bőrbetegség szövettani jellegzetességeiről
Bőrgyógy. Vener. Szemle 39. 267. 1963.
Vezekényi K., Csóka E., Szodoray L.
169. A subcornealis pustularis dermatosis
Orv. Hetil. 105. 403. 1964.
Csóka I., Vezekényi K., Szodoray L.
170. Thromboticus thrombocytopeniás purpura
Ig. Morph. Szemle 4. 294. 1964.
Szodoray L.
171. Histochemical Studies of Keratohyalin in Human Epidermis
J. Invest. Derm. 42. 157. 1964.
Szodoray, L., Vezekényi, K.
172. Gastroenterológiai vonatkozások a dermatológiában
Orvosképzés 1. 3. 1964.
Szodoray L.
173. Talgdrüsenkarzinom
Zschr. Haut-Geschl. Krkh. 37. 31. 1964.
Szodoray, L.
174. Data to the histochemistry and biochemistry of ulcus cruris
Symp. Biol. Hungarica 3. 93. 1964.
Szodoray, L.

175. Über Muskelveränderungen bei einigen Dermatosen
Hautarzt 15. 294. 1964.
Szodoray, L.
176. The Changes in the Dermatophytes Flora in the East-Hungarian Territories
Proc. Intern. Symp. of Med. Mycology, Warszawa, 1965.
Herpay, Zs., Szodoray, L.
177. Beszámoló a Csehszlovák Purkynje Orvostársaság
Bőrgyógyászati Csoportjának II. Nemzetközi Symposionjáról
Bőrgyógy. Vener. Szemle 41. 91. 1965.
178. Beitrag zur Histologie und Histochemie der Haemangiome
Derm. Wschr. 151. 473. 1965.
Szodoray L.
179. Über die Zusammenhängen der einzelnen
Kollagenkrankheitsbilder mit besonderer Berücksichtigung der
Sclerodermie
Szodoray L.
180. Entwicklung und Keratinisation der menschlichen
Epidermis mit besonderer Berücksichtigung der Barriere
Ac. Fac. Med. Univ. Brunensis 16. 93. 1965 és
Acta Morph. 76. 14. 1966.
Szodoray, L., Nagy-Vezekényi, K.
181. Változások és iatrogen-ártalmak a nemibetegségek
kezelésében
Orvosképzés 6. 426. 1965.
Szodoray L.
182. Histochemische Untersuchungen in melanotischen
Wucherungen
Derm. Wschr. 151. 2006. 1965.
Szodoray, L., Nagy-Vezekényi, K.
183. Die Behandlung von Basaliomen mit Colcemid und
Colchicin
Zschr. Haut- Geschl. Krkh. 41. 64. 1966.
Mészáros Cs., Nagy E., Szodoray L.

184. Hozzászólás a szakorvosképzés helyzetével foglalkozó
ankéton
MTA Közl. 17. 33. 1966.
Szodoray L.
185. Histochemical Investigations of Melanotic Tumors
Springer Verl. Berlin. New York 1966.
Symp. 1965. Sophia
Szodoray, L., Nagy-Vezekényi, K.
186. Verschiedene Reaktionstypen bei Psoriasis
Arch. Klin. Derm. 227. 235. 1966. és
Zschr. Haut-Geschl. Krkh. 61. 389. 1966.
Szodoray, L.
187. Iatrogén bőrelváltozásokról
Dermato-venerológia Haladása 11. 131. 1966.
Szodoray L.
188. A pikkelysömör kórtanának és gyógyításának aktuális
kérdései
Orvosképzés 6. 416. 1966.
Szodoray L.
189. Przyczynek do praktyki klinicej i histologii Dyskeratoma
Przegląd Derm. 53. 665. 1966.
Szodoray, L., Vezekényi, K.
190. Díszdoktoravatás a debreceni Orvostudományi Egyetemen
Orv. Hetil. (Horus) 108. 799. 1967.
191. Mezőgazdasági vonatkozású bőrelváltozások 1966-ban a
Debreceni Bőrklinika betegforgalma alapján
Népegészségügy 19. 306. 1967.
Szodoray L.
192. Histochemische Untersuchungen bei blasigen
Hautkrankheiten
Pemphigus, Occupational Derm. 380. 1967. Akad. K. Bp.
Szodoray, L., Vezekényi, K.

193. Further investigation concerning the mycotic pathogenesis of nodular vasculitis of the leg
Hum. and Animal Mykology 319. 1967.
Szodoray, L.
194. Änderungen der histochemischen Barriere bei Dermatopathien
Pemphigus Occupational Derm. 667. B.: Akad. K., 1967.
Vezekényi, K., Szodoray, L.
195. Orvosi társadalmunk időszerű kérdései
Alföld 63. 1968.
Szodoray L.
196. A csomós vasculitis tünetcsoport kérdéseinek mai állása
Orv. Hetil. 109. 617. 1968.
Szodoray L.
197. Poliziano betegsége
Orv. Hetil. (Horus) 109. 771. 1968.
Szodoray L.
198. Az orvosi társadalom fejlődése és orvosetikai problémái
Orv. Hetil. 109. 1045. 1968.
Szodoray L.
199. Paracelsus mai szemmel
Orv.tört. Közl. 44. 105. 1968.
Szodoray L.
200. Histochemical and Histoenzymological studies in the Praecancerous Conditions of the Skin XIII. Cong. Internat. Dermat Berlin: Springer Verl., 1968.
Szodoray, L., Nagy-Vezekényi, K.
201. Adatok a "kollagén betegségek" szemléletének kialakulásához
Orv. Hetil. 109. 2559. 1968.
Szodoray L.
202. On the Problems of the Geographical Distribution of psoriasis
Geogr. Med. Hung. 3. 5. 1968.
Szodoray L.

203. A hisztokémia fejlődése és mai állása különös tekintettel a dermatológiára
Dermato-venerológia Haladása 12. 33. 1968.
Szodoray L.
204. Papillomatosis Gougerot-Carteaud, Vergesellschaftet mit diffuse Mastocytose
Zschr. Haut-Geschl. Krkh. 44. 85. 1969.
Szodoray L.
205. Histologische und histochemische Veränderungen der Gefässwände bei Status varicosus
Zschr. Haut-Geschl. Krkh. 44. 619. 1969.
206. Orvosképzés a vidéki magyar egyetemeken
Orv. Tört. Közl. 51. 241. 1969.
Szodoray L.
207. The Syndroma of Incontinentia Pigmenti
The Iranian J. Derm. 1. 44. 1969.
Szodoray L.
208. Gombás betegségek mai kérdései
Orv. tud. Akt. Probl. II.
Szodoray L.
209. The Effect of Hyperthermia on some Allergodermatoses
Dermatologica 140. 60. 1970.
Csaba B., Alföldy G., Nagy E., Szodoray L.
210. Unsere therapeutischen Erfahrungen bei Melanomkranken
Derm. Mschr. 156. 445. 1970.
Szodoray, L., Nagy-Vezekényi, K.
211. Dr. Török Lajos bőrhistopathológiai szemlélete
Bőrgyógy. Vener. Szemle 46. 602. 1970.
Szodoray L.
212. On some Immuno-mycological Complications of the Feet
Przegląd. Derm. 1970.
Szodoray L.

213. Beitrage zur Verbreitung der Candida-Mykosen in Ost-
Ungarn
Mzkosen 14. 63. 1971.
Herpay, Zs., Szodoray, L.
214. Magyar Orvosi fakultások kapcsolatai
Orv. Tört. Közl. 57. 295. 1971.
Szodoray L.
215. A vasculitis probléma fejlődése
Bőrgyógy. Vener. Szemle 47. 110. 1971.
Szodoray L.
216. Az orvosnevelés időszerű kérdései
Felsőokt. Szemle 20. 324. 1971.
Szodoray L.
217. A mai Gyógyszerfogyasztás egyes problémáiról
Orv. Hetil. 112. 2765. 1971.
Szodoray L., Mészáros Cs.
218. Die nosologische Lage der Mucha - Habermann' schen
Krankheit
Zschr. Haut-Geschl. Krkh. 47. 111. 1972.
Szodoray L.
219. Tapasztalataink a bőr basaliomák sugárkezelése területén
Orvosképzés 47. 239. 1972.
Szodoray L., Szabó P.
220. Über einige Fragen des Krankheitsbildes Blastomykosis
profunda glutealis an Hand eines seit 20. Jahren
beobachteten Falles
Derm. Mschr. 159. 414. 1973.
Szodoray L., Herpay, Zs.
221. Enzyme Investigations
Intern Psoriasis Bulletin 1. No. 2. 1973.
Szodoray L. és munkatársai
222. A melanoma kórjelzésének és gyógykezelésének egyes
kérdései
Bőrgyógy. Vener. Szemle 49. 174. 1973.
Szodoray L.

223. La flore mycologique humaine dans l'Est de la Hongrie
Intern. Symp. of Medical Mycology Bucarest 1973.
Szodoray L.
224. Az orvostudomány integrációja felé
Bőrgyógy. Vener. Szemle 50. 12. 1974.
Szodoray L.
225. Intehrative Tendenz in der Medizinwissenschaft des 18. und
19. Jahrhunderts.
XXIV. Nemzetközi Orvostörténeti Kongresszus. 1974. kötete
Szodoray L.
226. The clinical evaluation of a new topical steroid
Betamethasone 17, 21 dipropionate
J. Intern. Med. Res. 2. 428. 1974.
Szodoray, L., Horkay, I., Szerze, P.
227. Extensive Rubrophytia mit konsekutiver Retikulose
Derm. Mschr. 162. 129. 1976.
228. Emlékezések a Magyar Dermatológiai Társulat múltjára
(1928-1978)
Bőrgy. Vener. Szemle 54. 193. 1978.
Szodoray L.

Könyvek, könyvrészletek és disszertációk

- Bőrkórtani laboratóriumi vizsgálati módszerek: Magántanári értekezés. Budapest, 1939.
- Bőrdaganatok In.: Onkológia (szerk. Wald Béla)
Budapest, Egészségügyi Kiadó, 1952.
Szodoray L.
- Bőr- és nemibetegségek: egyetemi tankönyv
Tankönyvkiadó, Budapest, 1952., Egészségügyi Kiadó,
Budapest, 1953, Medicina 1960., Medicina 1962.
Rajka Ö. és Szodoray L.
- Klinikai mykologia (Fejér E., Oláh D., Szathmári S., Szodoray L.)
Budapest, Akadémiai Kiadó 1957
Szerk.: Szodoray L.
- Medizinische Mykologie und Pilzkrankheiten
Fejér E., D. Oláh, S. Szathmári, L. Szodoray, J. Uri
Budapest, Akadémiai Kiadó, 1966
- A psoriasis pathomechanizmusának idegi tényezői (Kézirat)
Szodoray L. - Doktori dissertatio, 1955.
- Kollagén betegségek. - Budapest Medicina Könyvkiadó, - 1963.
Petrányi Gyula, Szodoray Lajos
- Monosystemás, szervspecifikus betegségek (Szodoray L.) - In:
Autoimmun betegségek. - Budapest Akadémiai Kiadó 1974.
Petrányi Gyula
- Immunopathológiai kórképek a dermatológiában (Szodoray L.)
- In: Autoimmun betegségek. - Budapest, Acad., Press.,
1974.-
Petrányi Gyula
- Gyakorlati bőr- és nemigyógyászat. - Budapest, Medicina, 1971.
Gróf Pál, Király Kálmán, Simon Miklós, Szodoray Lajos
Szerkesztő: Szodoray Lajos
- Iconographia Selecta Dermatohistologica: Ein histologischer
Atlas. - Budapest, Akadémiai Kiadó, 1975.
Szodoray Lajos, Vezekényi Klára

Laudatiok, megemlékezések

1. Szodoray Lajos 60. születésnapjára: tanítványai
Bőrgyógy. Vener. Szle 1964. 40, 95-96.
2. Pastinszky István: Laudatio ad septuaqenarium professoris
Ludovici Szodoray
Bőrgyógy. Vener. Szle. 1974. 50, 49-52.
3. Simon N.: Lajos Szodoray 70. Jahre am 26. Marz. 1974
Derm. Monatschr. 160, 422 1974.
4. Simon Miklós: Szodoray Lajos dr. (1904-1980)
Orv. Hetil. 1981. 122, 615
5. Pastinszky István: In memoriam Prof. Dr. Szodoray Lajos D. Sc.
1904. III.23-1980 XI. 24.
Bőrgyógy. Vener. Szle. 57, 49. 1981.
6. Simon N.: In memoriam Prof. Dr. Lajos Szodoray (1904-1980)
Z. Hautkr. 56, 191-193. 1981.
7. Pastinszky I.: In memoriam Lajos Szodoray (1904-1980)
Hautarzt 32, 323-324. 1981.
8. Prof. Dr. Szodoray Lajos születésének 90. évfordulójára.
Szodoray Emlékülés: Debrecen, 1994. szept. 29. Tartotta:
Simon Miklós. Megjelent Orv. Hetil. 36, 839-84 995.
9. Farber E. M.: Lajos Szodoray
Internat. Psoriasis Bulletin 1974.

**Szodorai Lajos professzor tanítványai- és munkatársainak
névsora
(1949-1974)**

Ádám Lenke	Mészáros Csilla
Alföldy Gyula	Mészáros Katalin
Balgoh Margit Éva	Nagy Endre
Balogh Miklós	Oláh Dániel
Biró László	Pásztor Mária
Cservenka István	Pintye Imre
Csóka Imre Endre	Plank Éva
Daróczi Pál	Selényi Antal
Debreczeni Margit	Simon Miklós
Deutsch Vilmos	Skutta Árpád
Erdélyi Aurél János	Sóvári Éva
Fekete Zoltán	Szabó Éva
Francia Kiss János	Szabó Máté
Gönczöl Ilona	Szabó Péter
Halmy Klára	Szabolcsi Margit
Helmeczi Lajos	Szathmáry Sebestyén
Herpay Zsombor	Szerze Péter
Horkay Irén	Szondy György
Karácson János	Tamás András
Kelemen Zsigmond	Tamási Piroska
Kocsis András	Török Éva
Korossy Sándor	Tuza Klára
Ladányi Éva	Vadász Erzsébet
Máramarosi György	Vezekényi Klára
Martini Edit	Záborszky Magdolna

Köszönetnyilvánítás

Hálás köszönetemet fejezem ki Szodoray Erzsébet kisasz-
szonynak a családi okmányok és fényképek egy
részének átadásáért, Nagy Endre professzor Úrnak a
felvételek túlnyomó többségének megküldéséért, végül Vezekényi
Klára tudományos tanácsadónak a bibliográfia összeállításért.

Szodoray Lajos professzor búcsúja tanítványaitól

(1974 július hó)

Kedves kötelességemnek tartom, hogy a búcsú napjaiban meg-köszönjem munkatársaimnak közreműködését és együttműködését a klinikai munka különböző ágaiban, melynek eredményeképpen 25 év el-múltával bátran állíthatjuk, hogy minden tekintetben teljesítettük, amit felsőbb szerveink kívántak tőlünk.

Ha megengedik én egy kérésnek, illetve óhajomnak felvetésével folytatnám rövid beszédemet; azt szeretném, hogy az a szellemi kooperáció, melyet ma már Szodoray-iskola néven emlegetnek országszerte, nyugdíjbavonulással ne szűnjék meg, hanem az engemet követő klinikai igazgató irányelvei szerint, de alapgondolatokban az eddigi munkamódszereket követve tovább fennmaradjon. Ha azt kutatjuk, hogy ennek az együttes munkának mik voltak a jellemzői, úgy elsősorban a betegekkel való foglalkozás lelkiismertessége és a "nihil nocere" elvének alkalmazása volt szemünk előtt az elmúlt 25 évben, amely azonban nem zárta ki az új therapiás eljárásoktól való tartózkodást, hiszen számos új eljárást elsőként alkalmaztunk Magyarországon.

Tudjuk, hogy milyen nehézségek között végzik a nomenclatura által érintett problémákat világszerte, így elkerülhetetlen, hogy a hasonló folyamatokat kutatók helyenként más és más elnevezéssel illetik. Az általam inaugurált nomenclatura általában mindig valamely folyamat pathológiai lényegére utal. Ami a diagnosis megállapítását illeti, két elvet tartottam szem előtt. Elsősorban annak betartását, hogy a diagnosis mindig objectiv leletekre

támaszkodják. Ha úgy láttam, hogy munkatársaim más véleményen vannak, úgy őket azzal igyekeztem az általam helyesnek tartott kórjelzés elismerésére bírni, hogy az általuk ajánlott vizsgálatokat elvégezve, annak eredményei alapján lássák be az ő véleményük korrigálásának szükségességét, amennyiben erre szükség volt. Tehát utódomnak is azt ajánlom, hogy tekintélyét objectív tények elismerése alapján igyekezzék megszerezni. Úgy gondolom, hogy az állandó továbbképzés fenntartása céljából a rendszeres folyóirat-referátumok és talán a szövettani demonstrációk folytatása egyaránt biztosítja a fiatal szakorvosok továbbfejlődését. A tudományos munkát illetően mindig igyekeztem munkatársaim ilyen irányú hajlamait messzemenően támogatni és szükség esetén országos összeköttetéseimmel illetve ismeret-ségemet felhasználva szereplésüket, publikálásukat elősegíteni, valamint tanulmányutakat szerezni számukra. Hogy ez utóbbi nem mindig sikerült, úgy az az országosan közismert kiküldetési nehézségeken múlt. Remélem, hogy a külfölddel fenntartott baráti kapcsolatok a jövőben még további fejlesztésre kerülnek, mert a tudomány mai fejlődése okvetlenül megkívánja, hogy az irodalom tanulmányozása mellett neves kutatókkal is személyes kapcsolatokat tartsunk fenn. Végül és nem utolsó sorban melegen óhajtom, hogy az itt dolgozó kollektive igyekezzék fenntartani azt a surlódásmentes kartársi viszonyt, amelyet általában tapasztaltam a klinikai kollektívában. Segítsék egymást kölcsönösen a klinikai feladatok megoldásában és ezek között nem utolsó sorban a klinikai oktatásban, melyről úgy gondolom, hogy a DOTE viszonylatában egyik első helyet érdemeljük meg. A jó szakmai oktatás mellett nélkülözhetetlen a személyes példamutatás, illetve az etikai magatartás is. Röviden csak azt említem meg, hogy ideérkezésemmel együtt ezen a téren nagy változásokat tudtam keresztülvinni.

Ebben az időben bizonyos mértékig provinciális szemlélet uralkodott a klinikán, melynek eredményeképpen az itt dolgozó alkalmazottak között nem elfogadható személyes viszonyok álltak fenn. Baráti, illetve kollegiális viszonyok kialakítására van szükség, de csak bizonyos határokon belül. Végül megemlítem a tudományos eredményeket, melyek hosszútávú viszonylatban még csak születőben vannak és meggyőződésem, hogy már a közeljövőben realizálódnak.

Utóbbi hetekben sokat írnak folyóirataink és lapjaink a vezetés fontosságáról. Megkívánják a vezetőtől, hogy aktív közéleti tevékenységet is folytasson. Beosztásukban érvényre juttassák az állami fegyelmet, döntés és felelősségvállalási készséggel bírnak, figyelemmel kísérik a fiatalok fejlődését.

E követelmények hangsúlyozásával kapcsolatban visszamelékszem mesterem Nékám Lajos professzor búcsúzására 1939-ben, a Budapesti Bőrclinika tanszékéről. A klinika orvosait összegyűjtve beszámolót tartott arról, hogy a 30 éves egyetemi tanári működése alatt klinikáján milyen irányú fejlesztéseket vitt keresztül.

Ez alkalommal engedjék meg, hogy ebben a búcsúbeszédben ne hívatkozzam fejlesztési kérdésekre, mert azokat - különösen régebbi munkatársaim - jól ismerik. Bár idevonatkozóan lényeges megállapítani, hogy a debreceni Bőrclinikán a vezetésem alatti 25 év folyamán olyan lényeges változások történtek, mint a histo-diagnosztika kifejlesztése, modern radio-thrapiás laboratórium kiépítése, ezzel kapcsolatban radiológiai szakvizsgával bíró dermato-radiológus kiképzése, a mintegy 6000 égési sérült korszerű kezelési módjának kialakítása, a mykológiai laboratórium kiépítése és még sok más szervezeti probléma megoldása.

E momentumok mellett ez alkalommal inkább a munkatársak egyes feladatokban való kiképzésének eredményeit, a munkatársak közötti együttműködés és harmónia kifejlesztése és a tudományos profil kiépítése tűnik nekem legfontosabb eredménynek, melyre távozásomkor hivatkozhatom. Csupán hevenyészve áttekintve annak a 31 munkatársamnak sorsát, akik az elmúlt 25 év során a klinikáról egyéb szakmai beosztásba helyezkedtek el, megállapíthatjuk, hogy ezeknek a kollegáknak elhelyezkedése tehetségüknek és szorgalmuknak megfelelő helyekre történt. Mindenekelőtt ezzel kapcsolatban hivatkoznék Simon Miklós professzor szegedi működésére, ahol aktivitásával és szorgalmával teljes elismerést nyert. Két rendkívüli egyetemi tanárunk Skutta Árpád és Oláh Dániel időelőtt elhaláloztak. Ugyancsak elvesztettük dr. Máramarosi György főorvost, akinek indulása a debreceni Bőrklinikán igen ígéretes volt. Megyei kórházi intézmények vezetőjeként helyezkedtek el dr. Balogh Miklós (Miskolc), dr. Cservenka István (Veszprém), dr. Erdélyi János (Szekszárd), dr. Kelemen Zsigmond (Eger), dr. Kocsis András (Berettyóújfalu), Szondy György (Hatvan), dr. Tuza Klára (Miskolc), budapesti kórházakban, mint főorvosok helyezkedtek el dr. Kórossy Sándor kandidátus és dr. Vadász Erzsébet kandidátus. Dr. Fekete Zoltán Kanadába és Dr. Sóvári Éva Belgiumba kerültek. A most nem említettek különböző gondozóintézeti állásokban helyezkedtek el. Ilymódon a vezetésem alatt álló klinika asszisztensi kara Nagy Endre tanár kivételével teljesen kicserélődött. Ez a kádercsere zökkenők nélkül, az érintettek teljes beleegyezésével jött létre. Hogy személyi kérdésekben élesebb összeütközésekre nem került sor, azt a klinikai orvosok diszciplinált magatartásával és olykor-olykor személyes befolyásomra sikerült enyhíteni, illetve megszüntetni.

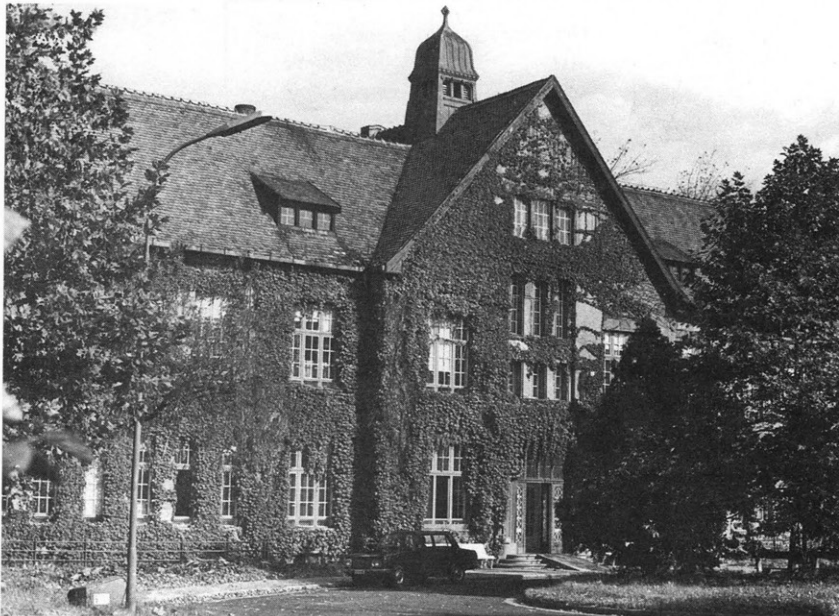
Ezzel kapcsolatban szeretném hangsúlyozni, hogy a besorolásoknál és jutalmaknál tiszta meggyőződésem és igazságérzésem szerint döntöttem. Ily módon a fegyelem fenntartásában nem, vagy alig találok nehézséggel működésem során. Mindig éreztem, hogy fő feladatom komoly dermatológus szakemberek képzése, akiket ebben a munkában maximálisan támogatnom szükséges. Ezért büszkeséggel és elégtétellel hivatkozhatom a klinikai bibliográfiákra, melyek tanúsítják, hogy a tudományos munkában senkit sem hanyagoltunk el, sőt a DOTE többi intézetével összehasonlítva az élen jártunk! Törekedtünk a DOTE többi intézetével, klinikáival együttműködni. Különösen kiemelem, hogy jó érzékkel kutatásaink profilja az országos főtémák területére esik és jó munkák készültek az autoimmunbetegségek, a daganatok és a bioregulációs témák köréből. Az az érzésem, hogy a jövőben is helyes lesz ezeket a témákat is folytatni.

Bár nem kívánok semmiképpen az új vezetés problémáiba belefolyani, ígérem, hogyha megkérdeznék legjobb szándékomból készséggel állok tanáccsal rendelkezésre, minden felmerülő problémában.

Búcsúzóul azt a mottót választom, melyet legutóbb Moldova György "Negyven prédikátor" című könyvéből kiragadtam: "Az Isten nem azért adta a pót esztendőket, hogy rossz fogaimmal kenyeret és húst rághjak, hanem, hogy a pennát jól kezembe tudjam tartani."

Fényképek, dokumentumok

DOTE Bőr és Nemikórtani Klinikája

Budapesten a Magyar Orvostudomány hírességeit halgatta

1926.27. I. Az 1926/ tanév /L/

Az előadások címe, az előadó tanárak nevei	Órák száma	A quæstor bizonyítja a beiratkozást	A tanár bizonyítja a jelentkezést a félév kezletén	aláírás	nap
Pellegrinai előadások Dr. Dobrot Ruzsa	7 1/2			Wassner	
Gyermekorvosi előadások Dr. Vörösmarty Tibor	7 1/2			Kerekes	
Urbánó néni Belsőgyógyászati Kör- cs. előadásai Dr. Németh Lajos	5			Németh	
Szemináriumi előadások Dr. Békassy János	5			Urbánó	
Törvényszéki orvostan Dr. Kényeres Balázs	5			Kényeres	
Keményszéki orvostani gyakorlatok Dr. Kényeres Balázs	5				
Rehabilitációs módszerek agy- betegségeknél Dr. Vámosy István	2			Vámosy	
Rehabilitációs módszerek Dr. Erdélyi Imre	4			Erdélyi	
Röntgen diagnosztika Dr. Rátkóczy Miklós	2			Rátkóczy	
Sébészeti diagnosztika Dr. Németh Ernő	3			Németh	
Lezáratott					
Az anyakönyvi lappal meggyező K. M. ...					

2. sz. melléklet a 6.260-930/1949. Korm. sz. rendelethez.

Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium Rendszáma: **6260.**

2. sz.

Kinevezési és alkalmazási okirat.

1404-Sz79-2/1949. eln.1.

Sorszám: **9532**

Dr. Szodora Lajos.

BUDAPEST.

Sasadi-ut 162.

Ertesítem Önt, hogy a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a minisztertanács elnöke útján tett előterjesztésemre a debreceni Tudományegyetem Bőrgyógyászati Klinikájához egyetemi nyilvános rendes tanárrá az V. fizetési osztályba kinevezte. erről Önt azzal értesítem, hogy illetményeinek utalványozása iránt egyidejűleg intézkedtem.

Felhívom szolgálati esküjének (fogadalmának) letétele végett

a debreceni Tudományegyetem rektorá...nál/nél jelentkezék.

Egyben figyelmeztetem, ha a jelen okirat keltétől számított 15 napon belül állomáshelyén szolgálat-tételre nem jelentkezik, kinevezése (alkalmazása) hatályát veszti.

Kelt Budapest, 4. december hó 15. n.

[Handwritten signature]
/Ortutay Gyula/

Debrecen, 1950. március hó 2-á

Dr. Szodoray Lajos

tisztelettel meghívja 1950. március hó 18-án, szombaton déli 12 órakor

a debreceni Bőr- és Nemikórtani Klinika tantermében, tartandó

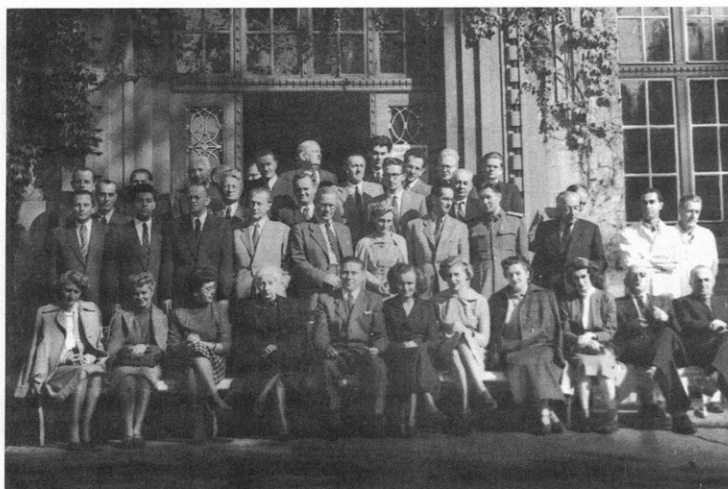
„A magyar dermatologia múltja és jövő feladatai”

című tanszékfoglaló előadására

Meghívó tanszékfoglaló előadására

MDT Vándorgyűlése. Debrecen, 1952.

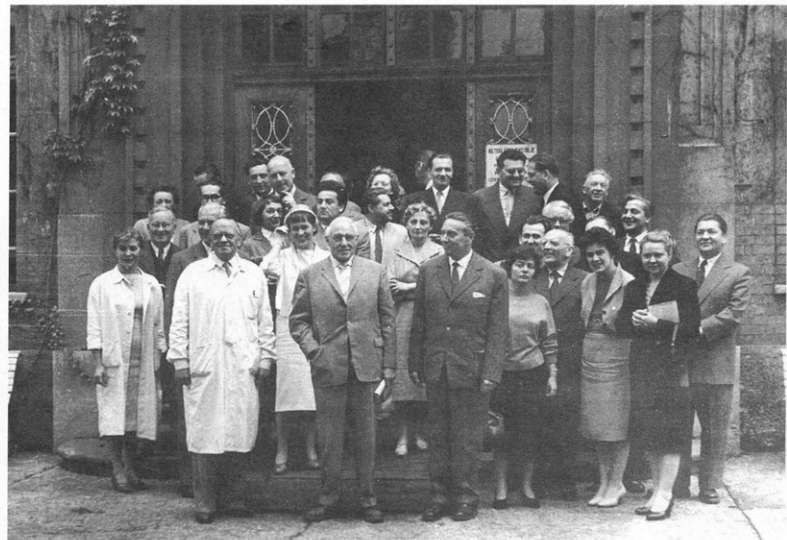
Oláh Dániel Emlékülés. Debrecen, 1954.

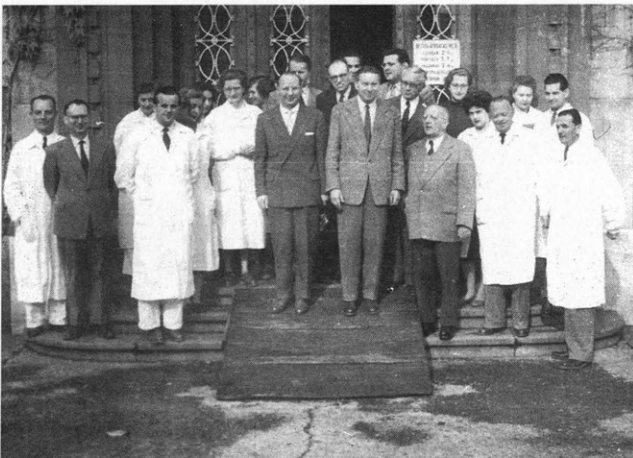
Tiszántúli Szakcsoport Ülése. Nyíregyháza, 1958.

Gruby Dávid névadó és emlékmű leleplező ünnepség. Miskolc 1958.

Schreus prof. (Düsseldorf) látogatása. 1959.

Prof. Langhof (Jena látogatása). 1963.

Tiszántúli Szakcsoport Ülése. Debrecen, 1960.

A DEBRECENI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM BŐRKLINIKÁJÁNAK ORVOSI KARA

Dr. SZODORAY LAJOS
PROFESSZOR

Dr. SIMON MIKLÓS
DOCENS

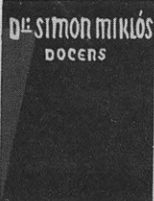
Dr. HERPAY ZSOMBOR
DOCENS

Dr. NAGY ENDRE
ADJUNKTUS

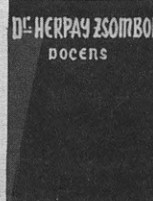
Dr. CSÓKA IMRE
TANÁRSEGÉD

Dr. KELEMEN ZSIGMOND
TANÁRSEGÉD

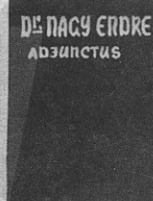
Dr. BALOGH ÉVA
TANÁRSEGÉD

Dr. VADÁSZ ERZSÉBET
TANÁRSEGÉD

Dr. VEZEKENYI KLÁRA
TANÁRSEGÉD

Dr. SZABÓ PÉTER
TANÁRSEGÉD

Dr. DARÓCZY PÁL
TANÁRSEGÉD

DEBRECZENI MARGIT
VEGYÉSZ

Dr. MÉSZÁROS CSILLA
GYAKORNOK

Dr. HORKAY IRÉN
GYAKORNOK

Dr. PINTYE IMRE
GYAKORNOK

Dr. SZABÓ ÉVA
GYAKORNOK

Dr. HALMI KLÁRA
GYAKORNOK

Dr. HORKAY IRÉN
GYAKORNOK

Dr. PINTYE IMRE
GYAKORNOK

Dr. HALMI KLÁRA
GYAKORNOK

• 1964 •

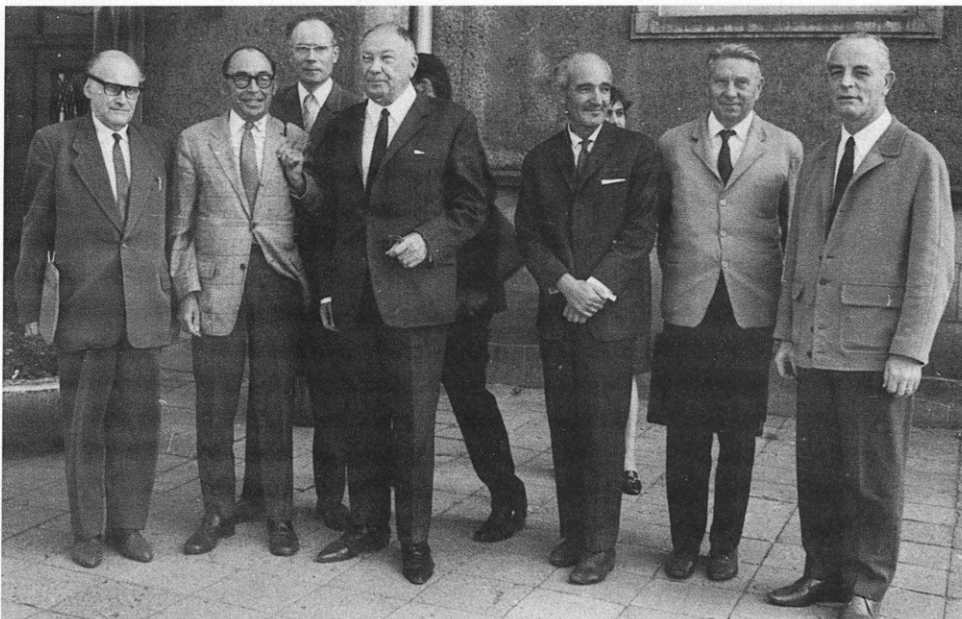
Thivolet J. prof. (Lyon) előadása. Debrecen, 1970.

Milne prof. (Glasgow) látogatása 1971.

Nemzetközi Melanoma Symp. (Endes Pongrác és Everall (London) prof.-ok) Debrecen, 1971.

Rostock-i Derm. Űlés (Flegel, Linser, Lever prof.-ok társaságában) 1970.

Orfanos prof. (Berlin) látogatása. Debrecen, 1974.

Emlékplakett. 25. éves egyetemi tanári jubileumára 1974.

Ehring prof. (Münster) látogatása Szegeden 1971-ben.

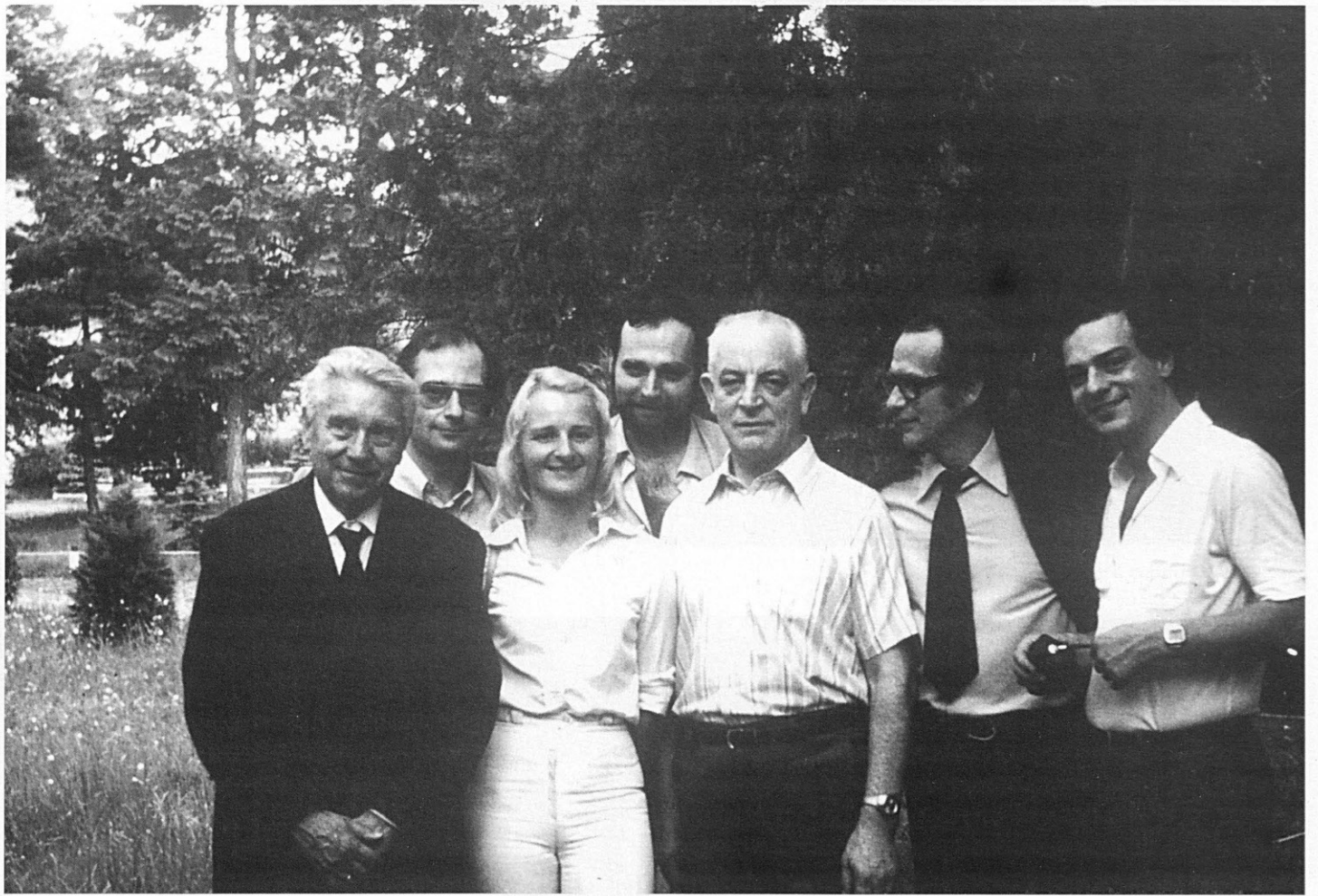
Tiszántúli Szakcsoport Ülése. Karcag, 1969 (Chmel és Hegyi prof.-ok jelenlétében)

DDG Ülés Köln, 1977. Bankett.

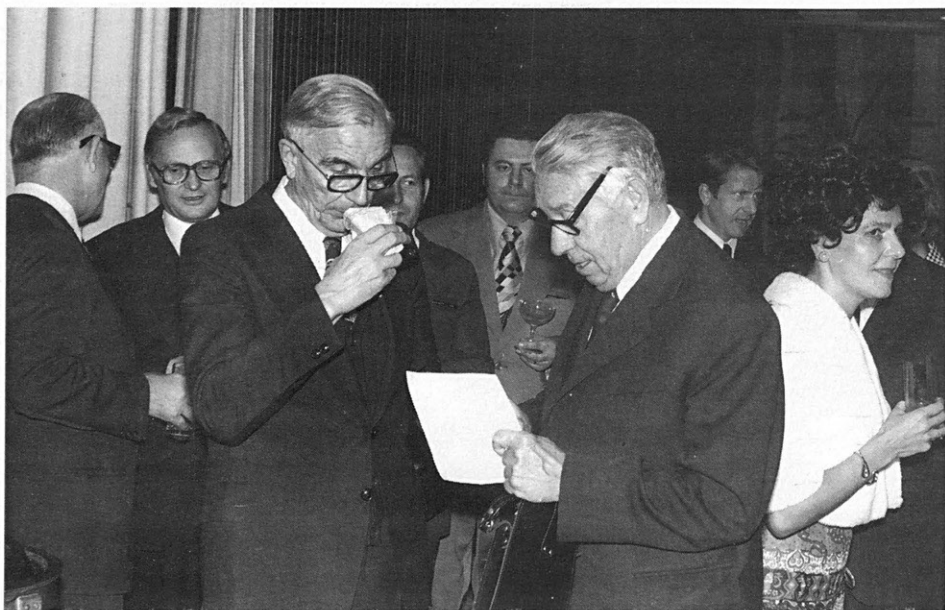
Szegedi Vándorgyűlés 1970. (külföldi résztvevőkkel)

Szegedi Vándorgyűlés 1978 (bécsi és insbruck-i Klinika vezetői)

Debreceni Vándorgyűlés 1980. Friederich prof.-al

Berlini dermatológiai ülés 1976.

Utolsó aktív szereplése az MDT szegedi ülésén 1980. jún.

Csoportos angol óra. Tartotta: Dr. Nagy Zoltán, ma az ELTE rektora

BŐR- ÉS NEMIBETEGSÉGEK

IRTA
RAJKA ÖDÖN ÉS SZODORAY LAJOS

HARMADIK, ÁTDOLGOZOTT KIADÁS

Budapest, 1960

MEDIZINISCHE MYKOLOGIE UND PILZKRANKHEITEN

VON
Dr. ENDE FEJÉR C.S.M.
Chefarzt der Hautklinik des Hospitals (Erdőkapitány) Budapest
Dr. DÁNIEL OLÁH C.S.M.
a. o. Prof., gew. Leiter des mykologischen Instituts der Universitäts-Hautklinik Debrecen
Dr. SEBESTYÉN SZATHMÁRI C.S.M.
Priv. Doz., Leiter des mykologischen Instituts Karoly
Dr. LAJOS SZODORAY D.S.M.
o. Prof. an der Universitäts-Hautklinik Debrecen
Dr. JÓZSEF ÜRI C.S.M.
Doz. am pharm. Institut der med. Universität Debrecen

Mit 489 Abbildungen und 28 Tabellen

AKADÉMIAI KIADÓ · BUDAPEST 1966

GYAKORLATI BŐR- ÉS NEMIGYÓGYÁSZAT

SZERKESZTETTE
SZODORAY LAJOS

IRTA
GRÓF PÁL   SIMON MIKLÓS
KIRÁLY KÁLMÁN   SZODORAY LAJOS

MEDICINA KÖNYVKIADÓ · BUDAPEST, 1971

Iconographia selecta dermatohistologica

Ein dermatohistologischer Atlas

Von
Prof. Dr. Lajos Szodoray und Dr. Klára Vezekényi

Akadémiai Kiadó, Budapest 1975

Deutsche Akademie der Naturforscher
Leopoldina

Der Präsident

401 Halle/S., den 20. Februar 1968

Herrn Prof. Dr. Lajos Szodoray, Universitäts-Hautklinik, Debrecen-Ungarn

Sehr verehrter Herr Kollege!

Ich danke Ihnen für Ihren freundlichen Brief und schätze mich glücklich, Ihnen nunmehr das Diplom Ihrer Zugehörigkeit zu unserer Akademie übersenden zu dürfen. Es geht Ihnen mit gleicher Post zu.

Ich hoffe, daß Sie sich allezeit in unserer Mitte wohlfühlen werden.

Mit freundlichen Empfehlungen

Ihr sehr ergebener

19/1983

Deutsche Dermatologische Gesellschaft

(Vereinigung deutschsprachiger Dermatologen)

Generalsekretär: Prof. Dr. med. G. K. Steigleder

Herrn
Prof. Dr. L. Szodoray
Boerlinikaja
Orvostudományi Egyetem
Debrecen/Ungarn

Josef-Stefanmann-Straße 9
Universitäts-Hautklinik
5000 Köln 41
Telefon (0221) 4784500

25.9.1980
Prof. St./Sl.

Lieber Herr Szodoray,

zu meiner großen Freude hat Sie Vorstand und Ausschuß der Deutschen Dermatologischen Gesellschaft in seiner Sitzung am 19.9.1980 zum Ehrenmitglied gewählt. Darf ich Sie dazu herzlich beglückwünschen.

Die Urkunde wird Ihnen später zugehen.

Mit den besten Wünschen und Grüßen

(Prof. Dr. med. G. K. Steigleder)

A Leopoldina Akadémia tagjává választotta

A német Dermatológiai Társaság tiszteletbeli tagja

Magyar Orvostörténelmi Társaság
Budapest, II. Török u. 12.

Dr. Szodoray Lajos úrnak
.....
egyetemi tanár
.....
Debrecen, Bőrklínika
.....

Értesitem, hogy a Magyar Orvostörténelmi Társaság
folyó évi január 27.-én tartott közgyűlése Önt .....
a Társaság elnökévé
.....
választotta.

Amikor ezt tudomására hozom, kérem, hogy megválasztását elfogadni, munkásságával és tanácsával támogatni és esetenként az ülésekre szóló meghívásnak eleget tenni szíveskedjék.

Budapest, 1969 január 27.

Magyar Orvostörténelmi Társaság
Elnöksége

A Magyar Orvostörténelmi Társaság elnöke

***A debreceni orvosképzés nagy alakjai című sorozat
eddig megjelent tagjai:***

1. Dr. Alberth Béla: Dr. Kettesy Aladár élete és munkássága
2. Dr. Kulcsár András: Dr. Fornet Béla élete és munkássága
3. Dr. Hadházy Csaba: Dr. Krompecher István 1905-1983
4. Dr. Törő Imre: Dr. Huzella Tivadar 1886-1951
5. Dr. Lampé László: Dr. Kenézy Gyula élete és munkássága 1860-1931
6. Dr. Szállási Árpád: Weszprémi István (1723- 1799) és kora
7. Dr. Szállási Árpád: Dr. Szontagh Félix (1859-1929)
és a debreceni gyermekorvoslás előzményei
8. Dr. Varga Emil: Went István -az iskolateremtő mester (1899-1963)
9. Dr. Majerszky Klára: Dr. Sántha Kálmán (1903-1956)
10. Dr. Zs. Nagy Imre: Dr. Verzár Frigyes (1886-1979)
11. Dr. Csécsi György: Dr. Hullay József (1921-1984)
12. Dr. Jeney András: Dr. Jeney Endre (1891-1970)
13. Dr. Fésüs László: Dr. Tankó Béla (1905-1974)
14. Dr. Péter Mózes: Thurzóbanyai Elischer Gyula (1875-1929)
15. Dr. Simon Miklós: Dr. Szodoray Lajos (1904-1980)

Előkészületben:

Dr. Szállási Árpád: Dr. Benedek László
Dr. Gomba Szabolcs: Dr. Endes Pongrác
Dr. Hernádi Ferenc: Dr. Vályi Nagy Tibor
Dr. Szállási Árpád: Dr. Bókay Zoltán
Dr. Szilágyi Tibor: Dr. Kesztyűs Lóránd

A megjelent füzetek a DOTE Rektori Hivatalában szerezhetők be.
(4012 Debrecen, Nagyerdei krt. 98. ; Fax: 52/419-807)